

ОПШТИНСКИ ЕНЕРГЕТСКИ ПЛАН ЗА 2027 ГОДИНА ЗА ОПШТИНА СВЕТИ НИКОЛЕ

Општина Свети Николе – Мај 2026

Изработил : Златко Малинов

ДЕЛ 1. ВОВЕД

Општинскиот енергетски план на Општина Свети Николе е изработен врз основа на важечкото национално законодавство во областа на енергетиката, енергетската ефикасност и обновливите извори, како и релевантната регулатива за просторно и урбанистичко планирање, градење, заштита на животната средина и јавни набавки. Планот е усогласен со националните цели и мерки утврдени со Интегрираниот национален план за енергија и клима (ИНПЕК/NECP) и ги следи принципите и методолошките насоки на релевантните европски директиви и регулативи. Планот е вграден во локалните стратешки документи на Општина Свети Николе и обезбедува операционализација на локалните развојни приоритети преку мерки, проекти, рокови, одговорни носители и индикатори за мониторинг.“

1.1 Цел и значење на Општинскиот енергетски план за 2027 година

Цел на Општинскиот енергетски план

Основната цел на Општинскиот енергетски план за 2027 година на Општина Свети Николе е да воспостави систематски, одржлив и ефикасен пристап кон управувањето со енергијата на локално ниво, во согласност со законските обврски, националните политики и реалните потреби на општината.

Планот има за цел да:

- ја подобри енергетската ефикасност во јавниот сектор, особено во општинските административни објекти, образовните и културните установи, комуналната инфраструктура и уличното осветлување;
- го намали вкупното годишно трошење на енергија и поврзаните буџетски трошоци на општината;
- поттикне користење на обновливи извори на енергија (сончева, биомаса и други локално достапни извори);
- придонесе кон намалување на емисиите на стакленички гасови и подобрување на квалитетот на животната средина;
- создаде основа за планирање, аплицирање и реализација на проекти финансирани од национални и меѓународни фондови;
- ја зајакне институционалната и техничката способност на општината за управување со енергетски проекти.

Значење на Општинскиот енергетски план

Општинскиот енергетски план за 2027 година има клучно значење за Општина Свети Николе, бидејќи претставува практичен инструмент за носење информирани одлуки во областа на енергетиката и одржливиот развој.

Значењето на Планот се согледува преку следните аспекти:

- **Стратешко значење** – Планот ја поврзува локалната енергетска политика со националните и европските цели за енергетска ефикасност и климатска неутралност, обезбедувајќи усогласен развоен правец на општината.
- **Економско значење** – Преку рационално користење на енергијата и имплементација на мерки за заштеда, се намалуваат тековните трошоци во општинскиот буџет и се ослободуваат средства за други развојни приоритети.
- **Еколошко значење** – Спроведувањето на планираните мерки директно придонесува за намалување на загадувањето, емисиите на CO₂ и негативните влијанија врз животната средина, со што се подобрува квалитетот на живот на населението.
- **Социјално значење** – Планот придонесува кон создавање побезбедна, поздрава и поудобна средина за живеење, како и кон подигнување на јавната свест за рационално користење на енергијата.
- **Институционално значење** – Документот воспоставува јасни одговорности, индикатори и механизми за следење, што овозможува подобра координација меѓу општинските служби и транспарентност во спроведувањето на енергетските политики.

1.2 Правна рамка

Ова поглавје ја утврдува правната и стратешката основа за изработка, усвојување и спроведување на Општинскиот енергетски план (ОЕП) на Општина Свети Николе. Правната рамка ги опфаќа: (i) релевантните национални закони и подзаконски акти, (ii) применливи европски директиви и регулативи како референтен *acquis* (преку процесот на усогласување и обврските во Енергетската заедница), (iii) локални стратешки документи и планови на Општина Свети Николе, и (iv) обврските и насоките што произлегуваат од Интегрираниот национален план за енергија и клима (ИНПЕК/NECP).

Целта на поглавјето е да обезбеди јасна правна усогласеност на ОЕП и да ја дефинира неговата улога како инструмент за: планирање на мерки за енергетска ефикасност и обновливи извори, подготовка на проектно портфолио, обезбедување финансии и мониторинг/известување.

Национално законодавство релевантно за општинско енергетско планирање

Закон за енергетика и подзаконски акти.

Клучната системска рамка за енергетскиот сектор е Законот за енергетика („Службен весник на РСМ“ бр. 101/2025), со кој се уредуваат основите на енергетските дејности, пазарното уредување, правата и обврските на учесниците и поврзаните механизми од значење за развојот на енергетската инфраструктура и услуги.

Во контекст на ОЕП, Законот за енергетика е релевантен затоа што поставува рамка за:

- планирање и реализација на енергетски објекти и системи (вкл. локални објекти за производство/складирање каде применливо),
- услови за приклучување и функционирање во системот и пазарот,
- улоги на оператори/снабдувачи и регулаторни барања поврзани со мерење, квалитет на услуга и сл.

Дополнително, на национално ниво се носат плански и програмски акти врз основа на Законот за енергетика, како Годишен план за изградба на енергетски објекти, кој експлицитно се повикува на Законот за енергетика (член 87 и член 299) и ја демонстрира практиката на државно планирање на енергетски развој.

Закон за енергетска ефикасност (ЕЕ)

Законската основа за планирање и спроведување на мерки за енергетска ефикасност е Законот за енергетска ефикасност („Службен весник на РСМ“ бр. 32/2020).

Законот е дополнуван/менуван, вклучително и со измените во „Службен весник на РСМ“ бр. 193/2025.

Во контекст на ОЕП, Законот за ЕЕ е клучен затоа што вообичаено ја поставува рамката за:

- систематско управување со енергија во јавниот сектор (енергетски менаџмент, мерење и следење),
- планирање на мерки и програми,
- услови за енергетски прегледи/сертификати и поттикнување инвестиции во ЕЕ.

Законодавство за обновливи извори на енергија (ОИЕ)

Рамката за промовирање и поттикнување на користењето енергија од обновливи извори се развива преку посебна регулатива и најавена практика на „lex specialis“ пристап за ОИЕ. Министерството за енергетика во 2025 година информира за јавна консултација за посебен закон за обновливи извори.

Како документ што ја прикажува содржината и пристапот, достапен е и Предлог-закон за користење на енергија од обновливи извори (нацрт/предлог текст).

За ОЕП ова е релевантно поради:

- планирање на PV на јавни Покриви и/или други локални ОИЕ решенија во рамки на просторни и еколошки ограничувања,
- потреба од усогласување со националните цели за удел на ОИЕ, процедури и критериуми за одржливост (особено за биомаса/шумска биомаса).

Закони за просторно/урбанистичко планирање и градење (како предуслов за имплементација)

Реализацијата на мерките од ОЕП (енергетски санации, реконструкции, инсталации на PV/опрема, модернизација на јавна инфраструктура) мора да биде усогласена со планската документација и постапките за градење. Во таа смисла релевантни се:

- Законот за просторно и урбанистичко планирање (како рамка за видови планска документација и постапки).
- Законот за градење (како рамка за одобрение за градење, проектна документација, учесници во изградба и сл.).

ОЕП, како плански документ, треба да се спроведува преку конкретни проекти кои ќе ги почитуваат важечките урбанистички планови, условите за реконструкција/градење и техничките стандарди за објекти и системи.

Закон за животна средина и постапки за стратегиска оцена и оцена на влијание

Енергетските мерки и проекти (особено инфраструктурни интервенции и ОИЕ на терен) може да подлежат на постапки за заштита на животната средина. Релевантна рамка е Законот за животната средина (консолидирани/редакциски верзии се користат како работна основа).

Министерството надлежно за животна средина одржува регулаторна секција со закони и подзаконски акти, вклучително и за експерти и постапки поврзани со оцени на влијанија и стратегиска оцена.

За ОЕП ова значи: при дефинирање на мерки и проекти се вградуваат еколошки услови (просторни ограничувања, заштитени подрачја, води, шуми, биодиверзитет), а за проекти со значајно влијание се планираат соодветни постапки (SEA/EIA каде применливо).

Закон за јавните набавки (услов за реализација на мерките во јавниот сектор)

Најголем дел од мерките во јавниот сектор (јавно осветлување, санација на јавни објекти, набавка на опрема, услуги за енергетски прегледи, проектирање и надзор) се реализираат преку постапки за јавни набавки. Основната рамка ја дава Законот за јавните набавки (редакциски пречистен текст).

За ОЕП, ова има практична импликација: мерките мора да бидат специфицирани на начин што овозможува законита, транспарентна и ефективна набавка (вклучително и користење критериуми што поддржуваат „вредност за пари“ и животен циклус кога е применливо, особено кај ЕЕ мерки).

Европска рамка и обврски во контекст на усогласување и Енергетската заедница

Директиви и регулативи на ЕУ релевантни за ОЕП (референтен *acquis*)

Иако Република Северна Македонија не е членка на ЕУ, европските директиви и регулативи претставуваат референтен стандард за усогласување и квалитет на политиките/мерките. За општинско енергетско планирање, најрелевантни се:

- Директива (ЕУ) 2023/1791 за енергетска ефикасност (recast).
- Директива (ЕУ) 2024/1275 за енергетски перформанси на згради (recast).
- Директива (ЕУ) 2023/2413 (RED III) за промоција на обновливи извори (измени на RED II и поврзани акти).
- Регулотива (ЕУ) 2018/1999 за управување со Енергетската унија и климатска акција (Governance).

ОЕП треба да ја следи логиката на овие акти преку: дефинирање локални цели, мерки, индикатори, сценарија и систем за мониторинг и известување.

Енергетската заедница и NECP како договорна обврска

Енергетската заедница експлицитно ја третира Governance рамката како обврска за Договорните страни: процесот на NECP се дефинира како задолжителен инструмент што ги обединува политиките и мерките за сите „пет димензии“ (декарбонизација, енергетска ефикасност, енергетска безбедност, внатрешен пазар, истражување/иновации).

Посебно релевантна за општините е обврската за мултиниво дијалог за клима и енергија, каде локалните власти се препознаени како чинители во процесот. Ова е изречно формулирано во текстот на Governance регулативата (член 11 – *multilevel climate and energy dialogue*) во верзијата применета/референтна во контекст на Енергетската заедница.

Обврски и насоки од Интегрираниот национален план за енергија и клима (ИНПЕК/NECP)

NECP 2025–2030: статус, консултации и транспарентност

Ова создава директна обврска ОЕП на Општина Свети Николе да биде компатибилен со националните цели и мерки, со можност резултатите на локално ниво да придонесат кон национално известување и ревизии.

Национални цели за ОИЕ и импликации за општинско ниво

Во анализи и официјални извештаи поврзани со НЕСР се посочува цел за достигнување 38% удел на обновлива енергија во бруто финалната потрошувачка до 2030 година.

За ОЕП ова значи дека локалните мерки (PV на јавни објекти, поддршка за енергетска ефикасност и електрификација на греењето, одржлива биомаса) треба да бидат структурирани како конкретен придонес кон таа цел, со мерливи индикатори (MWh произведени од ОИЕ, намалени MWh потрошувачка, tCO₂).

Енергетска ефикасност и потреба од амбиција/усогласување

Енергетската заедница во својот извештај за Северна Македонија нотира дека нацрт ажурираниот НЕСР е само делумно усогласен со целите за енергетска ефикасност и дека е потребна поголема амбиција и мерки за ефективна имплементација.

Ова ја зголемува улогата на општините: преку добро структуриран ОЕП, Општина Свети Николе може да обезбеди „изведбен“ пакет мерки (јавни објекти, јавно осветлување, комунални системи, домаќинства преку информативни/поддржувачки програми) што ја зајакнува националната реализација.

ОЕП ќе се надоврзе на веќе усвоени или активни локални документи и ќе ги операционализира нивните цели во енергетски проекти и мерки.

Врз основа на наведената рамка, ОЕП на Општина Свети Николе треба да се спроведува согласно следните принципи:

1. Усогласеност со националното законодавство: сите мерки и проекти од ОЕП се планираат и реализираат во согласност со Законот за енергетика, Законот за енергетска ефикасност, рамката за ОИЕ, како и со релевантните закони за планирање/градење, животна средина и јавни набавки.
2. Комплементарност со НЕСР: ОЕП поставува локални цели и индикатори што придонесуваат кон националните цели (вкл. 38% ОИЕ до 2030) и обезбедува проектно портфолио за реализација во периодот 2027–2030, земајќи ја предвид актуелната постапка на јавни расправи и јавен увид за НЕСР 2027–2030.
3. Европски референтен стандард: при дефинирање на мерките, ОЕП ја следи методолошката логика и насоките од EED, EPBD, RED III и Governance, за да се обезбеди споредливост на индикаторите и интеграција со европски практики и финансиски инструменти.

4. Мултиниво учество и транспарентност: Општина Свети Николе обезбедува транспарентен процес на спроведување и мониторинг, со редовно информирање на јавноста и вклучување на релевантни чинители (институции, јавни претпријатија, бизнис сектор, граѓани), во согласност со принципите на мултиниво дијалог за клима и енергија.
5. Вграденост во локалните планови и буџет: мерките од ОЕП се поврзуваат со ILRP, ЛЕР стратегијата и годишните програми за ЕЕ, со јасна динамика за реализација, извори на финансирање и одговорни носители.

ДЕЛ 2. АНАЛИЗА НА ПОСТОЈНА СОСТОЈБА

2.1. Општински енергетски профил со детален преглед на потрошувачката на енергија по категории и сектори (домаќинства, јавни згради, транспорт и локална индустрија);

1) Цел и опфат на енергетскиот профил

Општинскиот енергетски профил претставува систематски преглед на:

- **потрошувачката на енергија** по сектори и енергенси,
- **најголемите потрошувачи** (објекти/системи),
- **енергетските трошоци** (МКД) и главните „драјвери“,
- **основа (baseline)** за поставување мерки во ОЕП 2027 и следење на резултати.

Предлог-период за профил: последните 12 месеци, 2025 како базна година, а 2027 како година на мерки.

2) Сектори и категории (стандардна класификација)

Сектори

- Домаќинства

Податоците за вкупниот број на домаќинства на Свети Николе и вкупната површина како влезни параметри за анализа на енергетската потрошувачка, се базираат на статистички податоци од Пописот на населението 2021 година.

Потрошувачката на електрична и топлинска енергија е земена како просечна за потребите на едно домаќинство.

Краен корисник	Број на жители	Број на домаќинства	Потрошувачка на електрична енергија	Потрошувачка на топлинска енергија	Вкупна потрошувачка на енергија	Специфична потрошувачка на енергија	Специфична потрошувачка на енергија
			(kWh)	(kWh)	(kWh)	[kWh/(по жител)]	[kWh/(по домаќинство)]
Домаќинства во општина Свети Николе	15 320	5 120	18 432 000	46 080 000	64 512 000	4 211	12 600

- **Јавен сектор (општински објекти и услуги)**

- **јавни згради (општина, училишта, култура/спорт)**

Краен корисник	Број на станари	Вкупна површина на зградата	Вкупна грејна површина	Потрошувачка на електрична енергија	Потрошувачка на топлинска енергија	Вкупна потрошувачка на енергија	Специфична потрошувачка на електрична енергија	Специфична потрошувачка на топлинска енергија	Специфична потрошувачка на енергија	Трошоци на енергија
		m ²	m ²	kWh	kWh	kWh	kWh/(m ²)	kWh/(m ²)	kWh/(m ²)	МКД
Образовни објекти										
Детски градинки	431	3 155	3 155	87 315	282 000	369 315	27,7	89,3	117	3 443 670
Училишта за основно образование	1 352	9 085	6 345	76 088	452 155	528 243	8,37	71,26	79,63	4 086 690
Училишта за средно образование	1085	5533	5533	44 996	216 517	261 513	8,13	47,26	55,4	2 247 234
Вкупно за образовни објекти	2 868	17 773	15 033	208 399	950 672	1 159 071	11,72	63,24	74,96	9 777 594
Објекти на јавни претпријатија										
Јавно комунално претпријатие Комуналец	34	250	250	22 956	24 150	47 106	59,8	96,6	156,4	483 208
Јавно претпријатие за погребални услуги	5	40	40	3894	5 040	13 974	97,35	126	223,35	96 012
Вкупно за објекти јавни претпријатија	39	290	290	26 850	29 190	61 080	92,58	100,65	193,23	579 220
Општински административни објекти										
Администрација – локална самоуправа	100	1940	1940	69 445	176 250	245 695	35,8	90,85	126,65	2 420 010
Вкупно за општински административни објекти	100	1940	1940	69 445	176 250	245 695	35,8	90,85	126,65	2 420 010
Објекти од културата										
Народен музеј	6	465	465	2766	41 850	44 616	5,95	90	95,95	327 600
Дом на културата Крсте Мисирков	15	1550	1550	38 358	46 800	85 158	24,75	30,2	34,95	798 444
Вкупно за објекти од културата	21	2 015	2 015	41 124	88 650	129 774	20,4	44	64,4	1 126 044
Останати објекти										
ТППЕ Свети Николе	13	280	280	20 445	8 640	29 085	73	30,85	103,85	193 530
Вкупно за останати објекти	13	280	280	20 445	8 640	29 085	73	30,85	103,85	193 530
ВКУПНО	3005	22 298	19 558	366 263	1 253 402	1 619 665	16,42	64	80,42	14 096 398

o **Јавно осветлување (базна 2025 година)**

Систем на јавно осветлување	Број на осветлени столбови		Вкупна должина на патишта		Вкупна должина на осветлени патишта (km)	Потрошувачка на електрична енергија во јавното осветлување (kWh/a)	Потрошувачка на електрична енергија за осветлен столб [kWh/(по столб)]	Потрошена електрична енергија за km од градските патишта [kWh/(km)]	% на градски осветлени патишта (%)
	(пар)		(km)						
2025 год.	2562	1 светилка	90		81	305 764	118,5	3774,8	90
	20	3 светилки							
Вкупно	2622		90		81				

o **Водоснабдување/пумпни станици**

Систем за водоснабдување	Број на жители	Годишно производство на вода во 2025	Потрошувачка на енергија при производство на вода за пиење	Специфична потрошувачка на водата за пиење	Процент на вода за која не се плаќа надомест
		(m ³)	(kWh)	[kWh/(m ³)]	(%)
	15 320	1,436,743	646,534.30	0,45	40

○ Транспорт

- општински возен парк / ЈКП возила

Категорија на возило ЕСЕ ¹	Тип на гориво	Вкупен број на возила	Просечна старост (год)	Вкупен број на изминати километри (км)
M1	бензин	2	10	26 500
M1	дизел	4	9	33 000

Тип на гориво	Единица мерка	Количина	Вкупна годишна потрошувачка на енергија (kWh/a)	Вкупна годишна потрошувачка на енергија (MJ/a)	Вкупни трошоци за енергија (МКД/a)
Бензин	l (литри)	2 616	22 968,48	82 686,3	235 440
Дизел	l (литри)	3 347	33 001,42	118 805,11	284 495
Вкупно	/	5 963	55 969.9	201 491,41	519 935

- приватен транспорт (проценка преку индикатори)
 - Општина Свети Николе брои околу 5200 домаќинства (70% поседуваат свое возило)

Тип на гориво	Единица мерка	Количина	Вкупна годишна потрошувачка на енергија (kWh/a)	Вкупна годишна потрошувачка на енергија (MJ/a)	Вкупни трошоци за енергија (МКД/a)
Бензин	Возила	1100	2 810 500	10 117 800	22 484 000
Дизел	Возила	2540	6 489 700	23 362 920	51 917 600
Вкупно	/	3640	9 300 200	33 480 720	74 401 600

3) Анализа на изворите на енергија, со посебен акцент на уделот на обновливите извори на енергија, преку анализа на потенцијали и ризици за идентификување на предности и ограничувања;

- Структура на користени извори на енергија

Во Општина Свети Николе, снабдувањето и потрошувачката на енергија се базираат претежно на конвенционални извори, при што доминантна улога има електричната енергија од националниот електроенергетски систем и фосилните горива, особено во секторот транспорт и делумно во греењето.

Обновливите извори на енергија во моменталната структура се застапени во ограничен обем и најчесто преку:

- биомаса (дрва) за греење во домаќинствата,
- поединечни инсталации на соларни колектори и фотоволтаични системи,
- минимална или симболична институционална примена во јавниот сектор.

Овој сооднос укажува на висок потенцијал, но и на потреба од системски пристап за зголемување на уделот на обновливите извори на енергија на локално ниво.

- Конвенционални извори на енергија – ограничувања и ризици

-Електрична енергија од мрежа

Предности:

- сигурност во снабдувањето,
- развиена дистрибутивна инфраструктура,
- лесна примена во сите сектори.

Ограничувања и ризици:

- висока зависност од националниот енергетски микс,
- изложеност на ценовни флукуации,
- индиректни емисии на CO₂ поради учеството на фосилни горива во производството.

- Фосилни горива (дизел, бензин, мазут)

Предности:

- висока енергетска густина,
- погодни за транспорт и мобилни системи.

Ограничувања и ризици:

- високи и нестабилни цени,
- директни емисии на стакленички гасови,
- зависност од увоз,
- негативно влијание врз квалитетот на воздухот.

4) Обновливи извори на енергија – потенцијали, предности и ризици**- Сончева енергија****Потенцијал:**

Општина Свети Николе располага со поволни климатски услови за искористување на сончевата енергија, со значителен број сончеви денови во текот на годината и соодветни Покривни површини на јавни и приватни објекти.

Можни примени:

- фотоволтаични системи за производство на електрична енергија,
- соларни термални колектори за санитарна топла вода.

Предности:

- чист и неисцрпен извор на енергија,
- можност за локално производство и потрошувачка,
- намалување на трошоците за електрична енергија,
- позитивен пример и едукативен ефект

Ограничувања и ризици:

- почетни инвестициски трошоци,
- зависност од временски услови,
- потреба од техничка и административна подготвеност.

- Биомаса (дрвна и земјоделска)

Потенцијал:

Како општина со развиено земјоделство, Свети Николе располага со потенцијал за користење на биомаса преку дрва за огрев и земјоделски остатоци.

Можни примени:

- греење во домаќинства и јавни објекти,
- мали котларници на биомаса.

Предности:

- локално достапен ресурс,
- намалување на зависноста од увозни горива,
- можност за локален економски развој.

Ограничувања и ризици:

- несоодветна или неефикасна употреба доведува до загадување,
- потреба од контролиран и одржлив начин на снабдување,
- логистички и складишни предизвици.

- Енергија од ветер

Потенцијал:

Потенцијалот за искористување на енергијата од ветер на територијата на Општина Свети Николе се смета за многу поволен, особено за поголеми системи, со доволни податоци за константност и јачина на ветерот.

Предности:

- чист извор без емисии,
- можност за мали автономни системи.

Ограничувања и ризици:

- потреба од детални мерења,
- можни визуелни и просторни ограничувања,

- Геотермална енергија

Потенцијал:

Во моментот не постојат доволни индикации за значителен геотермален потенцијал во Општина Свети Николе.

Ограничувања и ризици:

- високи трошоци за истражување,
- неизвесност на резултатите,
- потреба од специјализирана инфраструктура.

- Свкупна проценка на уделот на обновливите извори

Тековниот удел на обновливите извори на енергија во вкупната потрошувачка на енергија во Општина Свети Николе е релативно низок и се базира главно на традиционална биомаса. Современите обновливи технологии (сончева енергија, енергетски ефикасна биомаса) се сè уште недоволно искористени, особено во јавниот сектор.

Зголемувањето на нивниот удел претставува клучна можност за:

- намалување на енергетските трошоци,
- зголемување на енергетската независност,
- исполнување на националните и европските климатски цели.

- Заклучоци од анализата

Анализата укажува дека Општина Свети Николе има реален и остварлив потенцијал за зголемување на уделот на обновливите извори на енергија, особено преку сончевата енергија и одржливо користење на биомаса. Истовремено, постојат ограничувања поврзани со финансиски, технички и институционални капацитети, кои бараат фазен и внимателно планиран пристап.

Оваа анализа претставува основа за дефинирање приоритетни мерки и проекти во Општинскиот енергетски план за 2027 година, насочени кон одржлива енергетска транзиција на локално ниво.

2.2 Преглед на постојната енергетска инфраструктура и капацитети;

Постојната енергетска инфраструктура и капацитети во Општина Свети Николе се состојат од електроенергетска дистрибутивна мрежа, системи за јавно осветлување, системи за снабдување со енергија и греење во јавните објекти, како и инфраструктура поврзана со комуналните услуги (водоснабдување и други објекти со електромоторни погони). Инфраструктурата обезбедува основна функционалност и континуитет во снабдувањето, но делови од неа се соочуваат со потреба од модернизација и систематско енергетско управување.

- Електроенергетска инфраструктура (дистрибутивна мрежа и мерни места)

Општината е снабдена со електрична енергија преку националната дистрибутивна мрежа. Потрошувачката е евидентирана преку мерни места (броила) за јавните објекти и системи под надлежност на општината. Во пракса, најважно е систематизирање на податоците по мерно место (месечни kWh и трошоци), бидејќи тоа овозможува:

- идентификација на најголеми потрошувачи,
- откривање невообичаени растови на потрошувачка,
- креирање базна линија (baseline) за следење на ефектите од мерките во 2027 година.

Клучен капацитет/предизвик: воспоставување единствен регистар на мерни места и редовно известување (енергетски менаџмент) како предуслов за добро планирање и контрола.

- Инфраструктура во јавните објекти (енергетски системи и состојба)

Јавните објекти (општинска зграда, образовни установи, културни/спортски објекти и други) најчесто располагаат со основни електроинсталации и системи за греење кои, во значителен дел, се со пониско ниво на енергетска ефикасност (стара столарија, недоволна термоизолација, застарени извори/уреди за греење, неефикасно осветлување).

Во дел од објектите постојат можности за брзи подобрувања со низок трошок (термостати, регулација, LED осветлување), додека за објекти со поголеми загуби е потребна подлабока санација (обвивка, прозорци, покриви) и модернизација на системите за греење.

Клучен капацитет: постоење на покривни површини погодни за поставување фотоволтаични системи, што претставува потенцијал за зголемување на уделот на обновливи извори во јавниот сектор.

- Систем за јавно (улично) осветлување

Јавното осветлување претставува значајна општинска инфраструктура и важна ставка во потрошувачката на електрична енергија и трошоците за одржување. Системот обично се состои од:

- светилки (различни типови и моќности),
- столбови и носачи,
- напојни и разводни ормари,
- управување преку контролери, фотосензори, тајмери.

Дел од опремата може да биде застарена, со поголема потрошувачка и почести дефекти. Од тука, модернизацијата со LED технологија и воведување на основно/напредно управување (зонирање, редукција во доцни часови, далечинско следење) претставува една од најисплатливите мерки за 2027 година.

- Комунална инфраструктура со енергетска потрошувачка (водоснабдување и пумпни системи)

Во делот на комуналните услуги, потрошувачка на електрична енергија може да се јавува кај:

- пумпни станици и електромоторни погони,
- објекти за водоснабдување и одржување на системи,
- други комунални објекти под општинска или ЈКП надлежност.

Овие системи често се чувствителни на оптимизација преку:

- подобро управување со работните режими,
- одржување и замена на пумпи,
- воведување фреквентни регулатори (VFD) за намалување на потрошувачка,
- намалување на загуби во мрежата (индиректна енергетска заштеда).

- Капацитети за обновливи извори на енергија (постоечка состојба и можности)

Постојните капацитети за обновливи извори на енергија на општинско ниво (доколку постојат) најчесто се ограничени и се јавуваат како поединечни инсталации (соларни колектори, мали PV системи). Во јавниот сектор, потребно е да се утврди реалната состојба преку попис на:

- постоечки ОИЕ инсталации (локација, моќност, година, функционалност),

- потенцијални покриви и локации за PV (статичка стабилност, ориентација, сенчење),
- објекти погодни за соларна топла вода (спорт, објекти со тушеви/кујни).

- Заклучок и клучни приоритети

Прегледот укажува дека Општина Свети Николе располага со основна енергетска инфраструктура која обезбедува континуитет во снабдувањето и функционирањето на јавните услуги, но има потреба од:

- воспоставување систем за енергетски менаџмент (регистар на мерни места и следење),
- модернизација на уличното осветлување и инсталации во јавните објекти,
- планирање и подготовка на проекти за ОИЕ (PV и соларна топла вода),
- оптимизација на комуналните погони со значајна електрична потрошувачка.

Овие приоритети претставуваат директна основа за дефинирање на мерките и проектите во рамки на Општинскиот енергетски план за 2027 година.

- Општински енергетски профил со состојба на енергетската ефикасност и емисиите на стакленички гасови;

Вовед

Општина Свети Николе е мала општина во средишниот дел на Северна Македонија со површина од 480 км² и население од приближно 15 320 жители. Како типична земјоделска општина, нејзиниот енергетски профил е доминиран од руралниот начин на живот и земјоделската активност.

Тековна енергетска состојба

Енергетска потрошувачка

- **Домаќинства** (приближно 70% од вкупната потрошувачка):
 - Доминантна употреба на дрва за греење (околу 60%)
 - Електрична енергија за осветлување и апарати
 - Ограничена употреба на природен гас
 - Употреба на нафтени деривати (мазут, дизел)
- **Комерцијални и јавни објекти** (20%):
 - Општински административни објекти
 - Училишта
 - Мал трговски и услужен сектор

- **Транспорт (10%):**
 - Приватни возила (претежно дизел и бензин)
 - Земјоделска механизација
- **Земјоделство:**
 - Енергетска потрошувачка во производствени процеси
 - Наводнувачки системи

Извори на енергија

- **Дрва за огрев:** Примарно средство за греење во домовите
- **Електрична енергија:** Од националната електропреносна мрежа
- **Нововобновливи извори:** Ограничена употреба на соларни системи
- **Фосилни горива:** Нафтени деривати за транспорт и греење

Состојба на енергетската ефикасност

Згради и домови

- **Староградска архитектура:** Голем дел од станбениот фонд има лоша топлинска изолација
- **Ограничени реновации:** Низок процент на реновирани згради со современи енергетски стандарди
- **Ефикасни уреди:** Секогаш поголема употреба на енергетски ефикасни апарати, но со застарени модели

Јавни објекти

- **Општинска администрација:** Зградата има ограничени мерки за енергетска ефикасност
- **Образовни институции:** Основните училишта имаат потреба од реновирање

Осветлување

- **Јавен простор:** Лед осветлување и незначителен број на живини светилки
- **Домаќинства:** Преминување кон енергетски ефикасно осветлување

Земјоделство

- **Застарена опрема:** Земјоделската механизација е релативно стара и неефикасна
- **Наводнувачки системи:** Потенцијал за подобрување на ефикасноста

Емисии на стакленички гасови (СГ)

Проценка на емисиите

Врз основа на сличноста со други општини, може да се процени:

- **Енергетски сектор** (домаќинства и бизнис):
 - CO₂ од согорување на дрва и фосилни горива
 - Нецелосно согорување на биомаса доведува до емисии на CH₄ и N₂O
- **Транспорт:**
 - CO₂ од согорување на бензин и дизел
 - Ограничен јавен транспорт го зголемува учеството на приватни возила
- **Земјоделство:**
 - Емисии на метан од сточарството (ограничени размери)
 - Емисии на азотни оксиди од употреба на вештачки ѓубрива
- **Одлагање отпад:**
 - Минимални емисии од депонирање на биоразградлив отпад

Предизвици во мерењето

- Недостаток на локални податоци за точно определување на СГ емисиите
- Ограничени капацитети за следење и известување

Придонес кон националните и меѓународни цели

Општина Свети Николе, како дел од Република Северна Македонија, има обврски да придонесе кон:

- Националните цели за намалување на СГ емисиите
- ЕУ интеграционите процеси (потенцијален кандидат за членство)
- Парискиот договор и целите за одржлив развој

Препораки за подобрување

Краткорочни мерки (1-2 години)

- Енергетски ревизии на јавни објекти
- Програми за замена на неефикасни грејни системи
- Промоција на енергетска ефикасност кај домаќинствата
- Подобрување на јавното осветлување со LED технологии

Среднорочни мерки (3-5 години)

- Поддршка за реновирање на станбени згради
- Развој на локални извори на обновлива енергија (соларни панели)
- Подобрување на енергетската инфраструктура
- Воведување систем за следење на енергетските текови

Долгорочни мерки (5+ години)

- Интеграција на обновливи извори во локалниот енергетски микс
- Развој на економски активности со ниско јаглеродно производство
- Интегрирана стратегија за климатски акции и одржлив развој

Потенцијали за развој

- Биомаса: Искористување на земјоделскиот отпад за производство на енергија
- Соларна енергија: Добри услови за соларна експлоатација
- Еко-туризам: Развој на одржлив туризам со ниска енергетска потрошувачка

Заклучок

Општина Свети Николе има типичен профил на општина со голема зависност од традиционални извори на енергија (особено дрва). Постои значителен потенцијал за подобрување на енергетската ефикасност и намалување на емисиите на стакленички гасови преку системски пристап. Клучен предизвик останува ограничениот економски капацитет и потребата од надворешна техничка и финансиска поддршка за имплементација на одржливите енергетски решенија.

За создавање на прецизен енергетски профил Општина Свети Николе планира спроведување на детална енергетска аналитичка студија која ќе ги квантифицира точните податоци за потрошувачка и емисии на ниво на општината.

Анализа на потенцијали и ризици на локалниот енергетски систем

Анализата на потенцијалите и ризиците на локалниот енергетски систем во Општина Свети Николе има за цел да ги идентификува клучните можности за подобрување на енергетската ефикасност, зголемување на уделот на обновливите извори на енергија (ОИЕ) и намалување на емисиите на стакленички гасови, како и можните ограничувања кои можат да влијаат врз реализацијата на мерките. Во рамки на оваа анализа, посебно внимание се посветува на улогата на **приватните инвестиции** (домаќинства, земјоделци, мали и средни претпријатија) како значаен двигател за енергетска транзиција на локално ниво.

Потенцијали на локалниот енергетски систем

- Потенцијал за енергетска ефикасност во јавниот сектор

Општина Свети Николе располага со значителен потенцијал за намалување на потрошувачката на енергија во јавните објекти и јавните услуги преку:

- модернизација на внатрешно и улично осветлување со LED,
- подобра регулација на системите за греење (термостати, зонирање, оптимизација),
- санација на термичката обвивка (Покрив, фасада, столарија),
- систем за енергетски менаџмент (следење по мерно место).

Овие мерки се меѓу најисплатливите и носат брзи резултати, со директен ефект врз општинскиот буџет.

- Потенцијал за обновливи извори – сончева енергија (јавен и приватен сектор)

Свети Николе има реален потенцијал за примена на сончеви технологии преку:

- фотоволтаични системи (на Покриви на јавни објекти, приватни куќи, деловни објекти, земјоделски објекти),
- соларни термални колектори за санитарна топла вода (особено во објекти со редовна потрошувачка).

Предности: локално производство на електрична енергија, намалување сметки, брза инсталација, висока јавна прифатливост.

- Потенцијал за биомаса и земјоделски остатоци

Како општина со земјоделски активности, постои потенцијал за:

- подобрување на ефикасноста на греењето на биомаса (премин кон поефикасни котли/печки),
- организирано користење на земјоделски остатоци (каде што е технички и еколошки оправдано),
- можни мали котларници на биомаса за јавни објекти (по претходна анализа на одржливост и логистика).

Овој потенцијал треба да се користи внимателно, со акцент на еколошки стандарди и одржливо снабдување.

- Потенцијал во комунални системи (водоснабдување/пумпи)

Доколку на територијата на општината постојат пумпни станици со значајна потрошувачка, потенцијалот е во:

- оптимизација на режими на работа,
- фреквентни регулатори (VFD),
- намалување на загуби во мрежата,
- интеграција со ОИЕ (на пр. PV за покривање на дел од дневната потрошувачка).

- Потенцијал за приватни инвестиции во ОИЕ

Приватните инвестиции може значајно да го зголемат уделот на ОИЕ во општината, преку:

- домаќинства што инсталираат PV и/или соларни колектори,

- земјоделски стопанства што поставуваат PV за пумпи за наводнување, ладилници, складишта,
- мали и средни претпријатија што инвестираат во PV за сопствена потрошувачка (self-consumption),
- енергетски заедници или здружени проекти (каде е правно/организациски изводливо).

Општината може да има улога како **фасилитатор** преку информации, идентификација локации, поддршка во постапки и промоција на добри примери.

- Ризици и ограничувања

(1) Финансиски ризици

- ограничен општински буџет и конкуренција со други приоритети,
- ограничен пристап до поволно финансирање за приватни субјекти,
- ризик од промени на цени на опрема и услуги.

Митигирање: фазиран пристап, подготовка на проектна документација, користење грантови/кредити и јавно-приватни модели.

(2) Технички ризици

- недоволни технички капацитети за проектирање/надзор,
- несоодветна изведба или недоволно одржување,
- ограничувања на електромрежата за приклучување на нови PV системи (каде што има).

Митигирање: стандарди за набавка, надзор, избор на проверени изведувачи, претходни анализи за приклучок.

(3) Институционални и административни ризици

- сложени административни постапки,
- недоволен кадровски капацитет во општината за управување со повеќе проекти,
- потреба од координација со повеќе институции и оператори.

Митигирање: назначување енергетски менаџер, јасни процедури, временски план и распределба на одговорности.

(4) Социјални ризици и прифатливост

- недоволна информираност на граѓаните и бизнисите за бенефити од ОИЕ,
- отпор кон промени или недоверба во инвестиции,
- ризици од енергетска сиромаштија и нееднаква пристапност до инвестиции.

Митигирање: кампањи, советувалишта, модели за групни набавки, таргетирана поддршка за ранливи категории.

(5) Еколошки ризици

- несоодветно користење биомаса може да придонесе за локално загадување,
- несоодветно управување со отпад од опрема (на пр. стари светилки, електронски отпад),
- ризици од непланирани интервенции во простор/пејзаж.

Митигирање: еколошки стандарди, план за управување со отпад, избор на технологии со ниско влијание.

- SWOT синтеза

- **Предности:** постојна инфраструктура за снабдување со струја; потенцијал за заштеди во јавен сектор; поволни услови за сончева енергија; земјоделски ресурс за биомаса.
- **Слабости:** застарени објекти и опрема; ограничени финансии и капацитети; недоволен систем за следење на потрошувачка.
- **Можности:** национални/меѓународни фондови; приватни PV инвестиции; модернизација на улично осветлување; енергетски заедници.
- **Закани:** нестабилни цени; административни бариери; ограничувања на мрежата; ризици од загадување при неконтролирана биомаса.

- Заклучок и насоки за 2027 година

ЗАКЛУЧОК

Приватните инвестиции во обновливи извори на енергија претставуваат клучен фактор за енергетската транзиција во Општина Свети Николе. Иако постојат значителни ризици

поврзани со економските услови, регулаторната несигурност и техничките предизвици, потенцијалот за економски и социјални придобивки е значителен.

Клучен успех ќе биде способноста на општината да создаде балансиран пристап кој ги охрабрува приватните инвестиции додека истовремено го штити јавниот интерес, зачувувајќи ги земјоделските вредности на општината и осигурајќи инклузивен економски развој.

Оптималниот пат напред вклучува фазиран пристап кој започнува со поддршка на малите, децентрализирани проекти (домаќинства и мали бизниси), постепено градење кон поголеми колективни инвестиции преку кооперативни модели и јавно-приватни партнерства.

Општината треба активно да работи на креирање предвидлива регулаторна средина, поедноставување на административните процедури и обезбедување на техничка поддршка и информации за потенцијалните инвеститори, со цел да ги максимизира придобивките од приватните инвестиции додека се минимизираат можните негативни влијанија врз локалната заедница и животната средина.

Клучните ризици (финансиски, технички и административни) може да се намалат преку фазиран пристап, подготовка на проектна документација и јасно дефинирани одговорности за спроведување.

ДЕЛ 3. ЦЕЛИ, НАСОКИ И ПРИОРИТЕТИ

3.1. Стратешки цели- долгорочна визија за одржлив енергетски развој на општината;

Долгорочна визија

Општина Свети Николе се насочува кон развој на **енергетски ефикасна, нискојаглеродна и климатски отпорна општина**, која:

- рационално ја користи енергијата во јавниот и приватниот сектор
- постепено го зголемува уделот на **обновливите извори на енергија (ОИЕ)** преку јавни и приватни инвестиции,
- ги намалува трошоците за енергија во општинскиот буџет и ги пренасочува за локални развојни приоритети,
- обезбедува **поквалитетни јавни услуги** (осветлување, училишта, спорт/култура, комунални системи) со подобар комфорт и сигурност,
- ги намалува емисиите на стакленички гасови и придонесува за почиста животна средина,
- активно ги вклучува граѓаните, земјоделците и локалниот бизнис во енергетската транзиција, со фер пристап и намалување на енергетската сиромаштија.

Визијата се реализира преку **фазен пристап**:

- краткорочно (2027–2028): брзи и исплатливи мерки + подготовка на проектна документација,
- среднорочно (до 2030): системска модернизација на јавниот сектор и значајно зголемување на ОИЕ,
- долгорочно (по 2030): подлабока декарбонизација на греењето и транспортот, и зајакната отпорност.

Стратешки цели (SG) – насоки и долгорочни резултати

Подолу се предложени стратешки цели што се **реални**, мерливи и директно поврзани со мерките за 2027 година. Дадените таргети може да се финализираат по пополнување на базната линија (енергетски биланс и емисии).

SG1: Подобрување на енергетската ефикасност во јавниот сектор

Стратешка намера: Општината да стане пример за рационално користење на енергијата преку системска модернизација на јавните објекти и услуги.

Долгорочни таргети (предлог до 2030):

- намалување на финалната потрошувачка во јавните згради за **20–30%** (во однос на базната година),
- постигнување мерливи индикатори по објект (kWh/m^2) и годишно подобрување,
- воведување управување со енергија и превенција на „енергетски загуби“ преку редовен мониторинг.

Клучни насоки:

- LED во јавни објекти, регулација на греење, санација на обвивка (покрив/фасада/столарија),
- енергетски аудити за најголемите потрошувачи,
- технички стандарди и „зелени“ јавни набавки (енергетски класи, ефикасна опрема).

Индикатори:

- kWh/m^2 по објект, MkD/m^2 ,
- број објекти со EE мерки,
- годишна заштеда (kWh и MkD).

SG2: Модерно, ефикасно и безбедно јавно осветлување

Стратешка намера: Намалување на трошоците и зголемување на безбедноста преку модернизација со LED и подобро управување.

Долгорочни таргети (предлог до 2030):

- целосна или доминантна LED покриеност на уличното осветлување,
- намалување на потрошувачката за улично осветлување за **20–40%**,
- намалени дефекти и трошоци за одржување преку стандарди и планско сервисирање.

Клучни насоки:

- замена на светилки по приоритетни зони (главни улици/јавни точки),
- зонирање и редукација во доцни часови каде е безбедно,
- контрола преку контролери и постепено воведување астро релеи.

Индикатори:

- kWh/светилка и МКД/светилка,
- % LED во системот,
- број интервенции/дефекти годишно.

SG3: Зголемување на уделот на обновливи извори на енергија преку јавни и приватни инвестиции

Стратешка намера: Локално производство и користење на чиста енергија за намалување на сметките и емисиите.

Долгорочни таргети (предлог до 2030):

- покривање на значаен дел од општинската потрошувачка на електрична енергија со **PV на јавни објекти** (на пр. 20–40% од потребите на јавниот сектор, според реалниот потенцијал и моделот на користење),
- создавање услови за раст на **приватни PV инвестиции** (домаќинства, земјоделци, мали фирми),
- зголемување на уделот на ОИЕ во вкупната финална потрошувачка

Клучни насоки:

- PV на покриви на општинска зграда, училишта, спорт/културни објекти,
- соларни термални системи за санитарна топла вода каде е оправдано (спортски/објекти со тушеви),
- општина како „фасилитатор“ за приватни инвестиции: инфо-денови, насоки за постапки, поддршка за проектни апликации, промоција на добри примери.

Индикатори:

- инсталирана моќност (kWp) и произведена енергија (kWh) од јавни PV,
- број приватни инсталации (каде може да се евидентира индикативно),
- % ОИЕ во јавниот сектор и/или општината.

SG4: Почисто и поефикасно греење со заштита на квалитетот на воздухот

Стратешка намера: Намалување на потрошувачката и емисиите од греење, со приоритет на здравјето и комфорот.

Долгорочни таргети (предлог до 2030):

- постепено намалување на користењето неефикасни и загадувачки решенија за греење,
- воведување поефикасни системи (регулација, модерни котли, топлотни пумпи каде е оправдано),
- подобрување на термичкиот комфор во јавните објекти.

Клучни насоки:

- регулација и оптимизација (термостати, зонирање, сервисирање),
- санација на обвивка за намалување загуби,
- премин кон ефикасни решенија со ниски емисии (со јасни еколошки критериуми, особено ако се користи биомаса).

Индикатори:

- kWh за греење по објект/м²,
- трошоци за греење,
- проценети CO₂ намалувања.

SG5: Одржлив транспорт и намалување на емисии од мобилноста

Стратешка намера: Намалување на потрошувачката на гориво и емисиите преку подобро управување со општинскиот возен парк и поддршка на одржлива мобилност.

Долгорочни таргети (предлог до 2030):

- намалување на потрошувачката на гориво во општински/ЈКП возен парк за **15–25%** (преку оптимизација и постепенa обнова),
- воведување најмалку 1–2 возила со ниски емисии (каде е функционално оправдано),
- постепено создавање услови за електромобилност (полначи, ако е реално и има побарувачка).

Клучни насоки:

- сервисни стандарди, оптимизација на рути, контрола на потрошувачка,
- постепенa замена на најнеефикасните возила,
- промоција на пешачење/велосипедизам за кратки релации и безбедни зони (каде е применливо).

Индикатори:

- литри/100 km, МКД/km,
- tCO₂e од општински транспорт.

SG6: Намалување на енергетската сиромаштија и вклучување на граѓаните

Стратешка намера: Енергетската транзиција да биде правична, со фокус на ранливите категории и едукација.

Долгорочни таргети (предлог до 2030):

- развој на локални програми за поддршка на ранливи домаќинства (советување, мали ЕЕ интервенции, насочување кон субвенции),
- зголемена енергетска писменост и учество на граѓаните во ОИЕ/ЕЕ активности.

Клучни насоки:

- енергетско советувашиште/контакт точка во општина,
- кампањи и едукативни активности во училиштата,
- модели за групни набавки/партнерства (каде е возможно) за намалување трошоци за ЕЕ опрема.

Индикатори:

- број домаќинства опфатени со советување/поддршка,
- број реализирани мали ЕЕ интервенции,
- индикативно намалување на трошоци за енергија кај таргет групи.

SG7: Поддршка на локалниот бизнис, земјоделство и приватни инвестиции во ОИЕ

Стратешка намера: Да се поттикне економски развој преку енергетска ефикасност и локални инвестиции (PV на стопански објекти, пумпи за наводнување, ладилници, сушари).

Долгорочни таргети (предлог до 2030):

- зголемен број приватни ОИЕ/ЕЕ проекти (особено кај земјоделци и мали бизниси),
- намалување на енергетските трошоци кај локалните стопански субјекти, што ја подобрува конкурентноста.

Клучни насоки:

- инфо-поддршка и упатства за финансирање/програми,
- промоција на PV за сопствена потрошувачка кај земјоделски објекти,
- разгледување можности за заеднички/колективни проекти (како концепт, ако правно и практично е изводливо).

Индикатори:

- број на приватни проекти (индикативно),
- проценета инсталирана моќност (kWp) во приватен сектор (каде е достапно).

SG8: Зајакнато управување, капацитети и финансиска одржливост на енергетските политики

Стратешка намера: Општината да има стабилен механизам за планирање, следење и финансирање на енергетските проекти.

Долгорочни таргети (до 2030):

- воспоставен функционален систем за **енергетски менаџмент** (месечно следење по мерно место),

- годишно јавно известување за потрошувачка, трошоци и емисии,
- континуирана проектна подготвеност (аудити/проекти/апликации) за привлекување средства.

Клучни насоки:

- назначување и обука на енергетски одговорно лице/тим,
- стандардизирани табели, индикатори и шаблони за извештаи,
- активна подготовка на проектна документација за грантови/кредити/ESCO и партнерства.

Индикатори:

- број на објекти со редовно следење,
- број подготвени/аплицирани/одобрени проекти,
- заштеди (МКД) реинвестирани во нови мерки.

Препорачани мерливи таргети за 2027

За да се поврзе визијата со реална акција, 2027 се поставува како „стартна“ година со таргети како:

- воспоставување енергетски менаџмент и регистар на мерни места (100% опфат на јавен сектор),
- реализација на најмалку 1 пилот PV проект на јавен објект,
- започнување/проширување на LED модернизација (јавни објекти + приоритетни улици),
- најмалку 1 енергетски аудит за најголем потрошувач и подготовка на проектна документација за следна фаза.

3.2. Годишни цели

Мерливи, квантитативни цели за зголемување на обновливите извори на енергија, намалување на емисиите и унапредување на енергетската ефикасност;

Оваа подточка ги дефинира **SMART** (мерливи, остварливи, релевантни и временски ограничени) цели за Општина Свети Николе, кои се темелат на **базната година** .

Сите цели се поставени така што можат да се следат преку сметки, мерни места, енергетски извештаи и пресметка на CO₂e.

3.2.1 Клучни индикатори за следење

Општината ќе следи најмалку:

- Вкупна финална потрошувачка на енергија по сектор (kWh/год)
- Потрошувачка на електрична енергија во јавен сектор (kWh/год) и по објект (kWh/m²)
- Потрошувачка за улично осветлување (kWh/год; kWh/светилка; % LED)
- Произведена енергија од ОИЕ (PV kWh/год; соларна топлина kWhth/год)
- Емисии на СГ (CO₂e) за општинскиот јавен сектор (Scope 1+2) (tCO₂e/год)
- Гориво за општински/ЈКП транспорт (литри/год; литри/100 km)

3.2.2 Цели за зголемување на обновливи извори на енергија (ОИЕ)

Цел ОИЕ-1: Зголемување на инсталирана моќност на фотоволтаици (PV) во јавниот сектор

- **Индикатор:** Инсталирана PV моќност на јавни објекти (kWp)
- **Рок:** до 31.12.2027 и до 31.12.2030

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Начин на верификација
PV на јавни објекти (kWp)	0 kW	≥ 50 kWp	≥ 150 kWp	договори/фактури, пуштање во работа, мониторинг

Цел ОИЕ-2: Годишно производство од јавни PV системи

- **Индикатор:** Произведени kWh од јавни PV (kWh/год)

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Начин на верификација
PV производство (kWh/год)	0 kW	≥ 65.000 kWh/год	≥ 195.000 kWh/год	инвертер/SCADA извештаи, сметки/нетирање

- *Практично правило за планирање: 1 kWp PV ≈ 1.200–1.400 kWh/год (точно се финализира по локациска пресметка).*

Цел ОИЕ-3: Соларни термални системи (санитарна топла вода) во објекти со реална потрошувачка

- **Индикатор:** Инсталирана површина на колектори (m²) и произведена топлина (kWhth/год)

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Соларни колектори (m ²)	0 kW	≥ 20–40 m ²	≥ 80–120 m ²	техничка документација/пуштање во работа
Соларна топлина (kWhth/год)	0 kW	≥ 15.000–30.000	≥ 60.000–90.000	мерачи/проценка по методологија

Цел ОИЕ-4: Поттикнување приватни инвестиции во ОИЕ (домаќинства/бизнис/земјоделци)

- **Индикатор:** новоинсталирана приватна PV моќност (kWp) и број поддржани апликации/советувања

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Приватни PV (kWp) – индикативно	0	≥ 150–300 kWp	≥ 800–1.200 kWp	податоци од пријави/анкета/известување (индикативно)
Број инфо/советувања	0	≥ 50	≥ 250	евиденција во општина

3.2.3 Цели за унапредување на енергетската ефикасност (ЕЕ)

Цел ЕЕ-1: Намалување на потрошувачка на електрична енергија во јавни згради

- **Индикатор:** kWh/год и kWh/м² во јавни згради

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Потрошувачка јавни згради (kWh/год)	366 263	-5% до -8%	-20% до -30%	сметки по мерно место + годишен извештај
Просечен интензитет (kWh/м ²)	16.425	-5%	-20%	податоци м ² + сметки

Цел ЕЕ-2: LED модернизација во јавни објекти (внатрешно осветлување)

- **Индикатор:** % LED во јавни објекти и kWh за осветлување (каде што се мери)

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
% LED во јавни објекти	50	≥ 60%	≥ 95%	попис + набавки/изведба

Цел ЕЕ-3: Енергетска ефикасност на јавното (улично) осветлување

- **Индикатори:** kWh/год, % LED, kWh/светилка

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Потрошувачка улично осветлување (kWh/год)	305 764	-5% до -10%	-30% до -50%	сметки + пресметка по светилка
% LED во улично осветлување	90	≥ 90%	100%	технички попис
kWh/светилка годишно	116.61	-10%	-50%	сметки / број светилки

Цел ЕЕ-4: Оптимизација на греење во јавни објекти

- **Индикатор:** потрошувачка за греење по објект (kWh или количина) и kWh/m² за греење

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Потрошувачка за греење во приоритетни објекти	1 253 402	-5% до -10%	-20% до -30%	фактури/сметки + мерки

Цел ЕЕ-5: Воспоставување систем за енергетски менаџмент (услов за мерење на ефекти)

- **Индикатор:** % мерни места со месечна евиденција и извештаи

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Опфат на мерни места со месечно следење	100%	100% јавен сектор	континуирано (100%)	месечни табели/извештаи

3.2.4 Цели за намалување на емисиите на стакленички гасови (CO₂e)

Емисиите се следат најмалку за општинскиот јавен сектор (Scope 1+2):

- 1: горива за греење и општински/ЈКП возила
- 2: потрошена електрична енергија (мрежна)

Цел СГ-1: Намалување на вкупни емисии (Scope 1+2) од општински активности

- **Индикатор:** tCO₂e/год (вкупно)

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Вкупни емисии (1+2) tCO ₂ e/год	391.7 / tCO ₂ god.	-5% до -8%	-20% до -30%	годишен инвентар со фактори

Цел СГ-2: Намалување на емисии од општински/ЈКП транспорт

- **Индикатори:** литри гориво/год, литри/100 km и tCO₂e

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
Потрошувачка гориво (литри/год)	5950	-3% до -5%	-15% до -20%	книги за гориво, фактури
Ефикасност (литри/100 km)	10	-3%	-10% до -15%	km + литри

Цел СГ-3: Намалување на индиректни емисии од електрична енергија преку ЕЕ + PV

- **Индикатор:** kWh намалување и kWh производство од PV во јавен сектор (преточено во tCO₂e)

Индикатор	Базна вредност	Цел 2027	Цел 2030	Верификација
(ЕЕ заштеди + PV) во јавен сектор (kWh/год)	0	≥ 150.000 kWh/год (ориентациски)	≥ 450.000 kWh/год	сметки + PV мониторинг

3.2.5 Краток „пакет“ цели само за 2027

До 31.12.2027 Општина Свети Николе планира да постигне:

1. **Инсталирани најмалку 50 kWp PV** на јавни објекти
2. **Намалување на потрошувачка во јавни згради за најмалку 5% (во kWh/год).**
3. **Намалување на потрошувачка за улично осветлување за најмалку 5% и минимум 95% LED застапеност (или замена по приоритетни зони).**
4. **Намалување на емисии за најмалку 5% (tCO₂e/год) во однос на базната година.**
5. **100% месечно следење на потрошувачката** за сите општински мерни места (енергетски менаџмент).

3.3. Сектори од приоритетно значење и области за интервенција;

Врз основа на анализата на постојната состојба (потрошувачка, трошоци, потенцијали за заштеда, состојба на инфраструктурата и можности за ОИЕ), Општина Свети Николе ги дефинира **секторите од приоритетно значење и областите за интервенција** кои ќе обезбедат најголем ефект во 2027 година и ќе создадат основа за среднорочни и долгорочни резултати (до 2030 и понатаму).

3.3.1 Критериуми за определување приоритети

Приоритизацијата се врши според следните критериуми:

- **Висока потрошувачка и/или висок буџетски трошок** (најголеми ставки во општинскиот буџет);
- **Брза исплатливост и мерлив ефект** (kWh, МКД и tCO₂e);
- **Техничка подготвеност и изводливост** (постоење проектни услови/локации, потреба од минимални дозволи);
- **Социјална и јавна корист** (подобрен комфор, безбедност, квалитет на услуги);
- **Потенцијал за финансирање** преку грантови, програми и партнерства;
- **Синергија со ОИЕ** (ЕЕ мерки кои ја намалуваат потребната моќност/инвестиции за ОИЕ и ја зголемуваат ефективноста).

3.3.2 Приоритетни сектори

Сектор 1: Јавни згради (општински објекти, образование, култура, спорт)

Зошто е приоритетен: јавните згради се под директна надлежност на општината, имаат постојана потрошувачка и обично содржат значителни „скриени загуби“ (обвивка, греење, осветлување).

Области за интервенција:

- Енергетски прегледи/аудити на најголеми потрошувачи;
- Брзи ЕЕ мерки: LED осветлување, сензори, подобра регулација (термостати/зонирање), сервисирање на системи;
- Среднорочни ЕЕ мерки: изолација на покрив/таван, замена/санација на столарија, фасадна изолација;
- Интеграција на ОИЕ: PV на Покриви, соларни колектори за топла вода (каде што има реална потрошувачка).

Клучни индикатори: kWh/m², МКД/m², број на објекти со ЕЕ мерки, произведени kWh од PV.

Сектор 2: Јавно (улично) осветлување

Зошто е приоритетен: значаен потрошувач и редовна ставка во општинскиот буџет, со многу висок потенцијал за заштеда и брзо враќање на инвестицијата.

Области за интервенција:

- Модернизација со LED по приоритетни улици/зони;
- Подобро управување (астро релеи, зонирање, редукција во доцни часови каде што е безбедно);
- Стандардизација на опрема и планско одржување.

Клучни индикатори: kWh/год, kWh/светилка, % LED, МКД/год и МКД/светилка.

Сектор 3: Комунални системи со електрична потрошувачка (водоснабдување/пумпи и други погони – ако е применливо)

Зошто е приоритетен: комуналните погони (пумпи, електромоторни системи) често трошат значајна електрична енергија, а заштедите се мерливи и трајни.

Области за интервенција:

- Оптимизација на режими на работа и „реак“ потрошувачка;
- Воведување фреквентни регулатори (VFD) на критични пумпи;
- Ремонт/замена на неефикасни пумпи и мотори;
- Намалување на загуби во мрежата (индиректна енергетска заштеда);
- Можна интеграција со PV за дневна потрошувачка (каде е технички оправдано).

Клучни индикатори: kWh/m³, kWh/год по пумпна станица, МКД/год.

Сектор 4: Транспорт (општински и/или ЈКП возен парк)

Зошто е приоритетен: директен извор на емисии и оперативни трошоци (гориво, одржување).

Области за интервенција:

- Систем за евиденција на гориво и километража (по возило);
- Оптимизација на рути и работни налози;
- Редовно одржување и контрола на потрошувачка (литри/100 km);
- Постепена замена на најнеефикасни возила (кога е финансиски возможно).

Клучни индикатори: литри/год, литри/100 km, МКД/km, tCO₂e од транспорт.

Сектор 5: Домаќинства (греење, осветлување, енергетска сиромаштија)

Зошто е приоритетен: домаќинствата обично имаат најголем удел во вкупната финална потрошувачка, особено преку греење. Општината има индиректна, но важна улога преку информирање, поддршка и модели за поттик.

Области за интервенција:

- Едукативни и информативни програми за ЕЕ и безбедно/ефикасно греење;
- Поттикнување на домашна изолација и подобрување на столарија (насочување кон субвенции/програми);
- Поттикнување на домашни PV/соларни колектори (информации, олеснување на процедури);
- Целни мерки за ранливи категории (енергетска сиромаштија) преку мали, нискобуџетни интервенции каде што е можно.

Клучни индикатори: број на советувања/опфатени домаќинства, број иницирани приватни ОИЕ/ЕЕ проекти (индикативно).

Сектор 6: Локална економија, мали бизниси и земјоделство (вкл. наводнување, ладилници, складишта)

Зошто е приоритетен: приватниот сектор може значајно да го зголеми уделот на ОИЕ и да придонесе за локален економски развој, особено преку PV за сопствена потрошувачка во земјоделски и деловни објекти.

Области за интервенција:

- Поддршка и инфо-услуги за приватни инвестиции во PV и ЕЕ (ориентирани кон земјоделци/МСП);
- Поттикнување на PV за пумпи за наводнување и складишта/ладилници;
- Разгледување можности за групни набавки/заеднички иницијативи (каде што е практично и правно изводливо).

Клучни индикатори: број приватни инвеститори опфатени со инфо-поддршка, индикативна инсталирана приватна PV моќност (kWp).

3.3.3 Хоризонтални области за интервенција (применливи во сите сектори)

(А) Енергетски менаџмент, мониторинг и извештаи

- Регистар на мерни места и објекти;
- Месечно следење на kWh и трошоци (МКД) по мерно место;
- Годишен енергетски извештај со индикатори и CO₂e пресметка (Score 1+2 за јавниот сектор).

(В) Проектна подготвеност и финансиски механизми

- Приоритетна листа на објекти/системи со највисока потрошувачка;
- Енергетски аудита и техничка документација за апликации;
- Активно користење на грантови/програми и можни модели на финансирање (вкл. партнерства и, каде што е соодветно, ESCO пристап).

(С) Стандарди и „зелени“ јавни набавки

- Минимални технички стандарди за LED, опрема за греење/ладење, пумпи и сл.;
- Критериуми за енергетска класа и животен циклус на трошок (LCC) при набавки.

(D) Комуникација и вклучување на јавноста

- Инфо-кампањи, јавни презентации и промоција на добри примери;
- Едукативни активности во училиштата и јавните установи;
- Енергетски „кодекс“ на однесување во јавните згради (температурни режими, гасење светла, рационално проветрување).

3.3.4 Приоритетна матрица (резиме за донесување одлуки)

Приоритетен сектор	Главна цел	Најсоодветни интервенции (2027)	Очекуван ефект
Јавни згради	Намалување kWh и трошоци	LED, регулација, аудита, пилот санации	Брз + среднорочен
Улично осветлување	Големи заштеди	LED замена, зонирање, подобро управување	Брз и висок
Комунални погони	Оптимизација на електропотрошувачка	VFD, режим на работа, замена пумпи	Среден до висок
Општински транспорт	Намалување гориво и CO ₂	евиденција, рути, одржување	Брз, мерлив

Приоритетен сектор	Главна цел	Најсоодветни интервенции (2027)	Очекуван ефект
Домаќинства	Поддршка за ЕЕ/ОИЕ	инфо, насочување кон програми, ранливи групи	Среднорочен
Бизнис/земјоделство	Приватни ОИЕ инвестиции	PV за сопствена потрошувачка, инфо-поддршка	Среден до висок

3.4. Поставување на годишни цели од аспект на подобрување на енергетска ефикасност и користење на енергија на ниво на единицата на локалната самоуправа.

Годишните цели за 2027 година претставуваат **оперативна разработка** на стратешките цели и се фокусираат на сегментите каде Општина Свети Николе има **директна надлежност и управувачко влијание**, односно: јавни згради, улично осветлување, комунални погони (каде што се под општинска/ЈКП надлежност), општински/ЈКП транспорт, како и организациски мерки (енергетски менаџмент, јавни набавки и свест).

Базна линија (baseline): Целите се споредуваат со потрошувачката и трошоците во базната година. Каде што нема достапни апсолутни вредности, целите се дефинирани **процентуално** и/или како **минимални реализирани интервенции** (на пр. kWp PV, % LED).

3.4.1 Општи годишни цели за 2027 (јавен сектор на општината)

За 2027 година Општина Свети Николе поставува следни општи годишни цели:

1. **Намалување на финалната потрошувачка на енергија во јавниот сектор** (јавни згради + улично осветлување + комунални погони, каде е применливо) за **најмалку 5%** во однос на базната година.
2. **Намалување на трошоците за енергија** во јавниот сектор за **најмалку 5%**, преку комбинација на заштеди (ЕЕ) и подобро управување со потрошувачката.
3. **Намалување на емисиите на стакленички гасови** за **најмалку 5%** во однос на базната година, преку намалена потрошувачка и зголемено користење ОИЕ.
4. **Зголемување на уделот на ОИЕ во општинското работење** преку реализација на најмалку еден пилот проект (PV и/или соларни колектори) во јавен објект.

3.4.2 Годишни цели по приоритетни области (2027)

Подолу се наведени годишни цели по области, со мерливи индикатори и минимални таргети за 2027 година.

А) Енергетски менаџмент, следење и известување

- **Цел 2027-А1:** Воспоставен систем за енергетски менаџмент со **100% опфат на мерните места** на јавниот сектор.
 - **Индикатор:** % мерни места со месечна евиденција (kWh, МКД), број месечни извештаи.
- **Цел 2027-А2:** Подготовка на **годишен енергетски извештај** (потрошувачка, трошоци, CO₂e) за 2027 година најдоцна до **31.03.2027**.
 - **Индикатор:** изработен извештај; утврдена базна линија и KPI по објект.

Б) Јавни згради (администрација, образование, култура, спорт)

- **Цел 2027-Б1:** Намалување на потрошувачката на електрична енергија во јавни згради за **најмалку 5%** во однос на базната година.
 - **Индикатор:** kWh/год по објект и вкупно; kWh/m².
- **Цел 2027-Б2:** Спроведување на „брзи ЕЕ мерки“ во најмалку **2 приоритетни објекти** (LED внатрешно осветлување, сензори, термостати/регулација).
 - **Индикатор:** број објекти со реализирани мерки; % LED во објект; постигната заштеда (kWh).
- **Цел 2027-Б3:** Изработка на најмалку **2 енергетски прегледи/аудити** за најголемите потрошувачи и подготовка на техничка документација за инвестиции (2027+).
 - **Индикатор:** број завршени аудити; подготвени предмер-пресметки/проекти.

В) Јавно (улично) осветлување

- **Цел 2027-В1:** Намалување на потрошувачката на електрична енергија за улично осветлување за **најмалку 10%** во однос на базната година.
 - **Индикатор:** kWh/год и МКД/год.
- **Цел 2027-В2:** Зголемување на уделот на LED светилки на најмалку **30%** (или еквивалентно: замена на приоритетни линии/зони според план).

- **Индикатор:** % LED, број заменети светилки, kWh/светилка.
- **Цел 2027-В3:** Воведување основно управување (тајмер/фотоќелии, зонирање или редукција каде е безбедно) на најмалку **1 пилот зона/населено место**.
 - **Индикатор:** пилот-зона функционална; документиран режим на работа.

Г) Комунални погони (водоснабдување/пумпи – ако е под општинска/ЈКП надлежност)

- **Цел 2027-Г1:** Изработка на основна енергетска анализа на пумпни станици/погони и идентификација на најголеми потрошувачи.
 - **Индикатор:** попис на погони; kWh по локација.
- **Цел 2027-Г2:** Реализација на најмалку **една мерка за оптимизација** (на пр. VFD на критична пумпа, оптимизација на режим, ремонт/замена на пумпа) со цел **намалување од најмалку 5%** на потрошувачката во пилот-локацијата.
 - **Индикатор:** kWh пред/после; документ за пуштање во работа.

Д) Општински и/или ЈКП транспорт

- **Цел 2027-Д1:** Воведување целосна евиденција за гориво и километража по возило (100% опфат).
 - **Индикатор:** книговодствена евиденција, извештај по возило.
- **Цел 2027-Д2:** Намалување на потрошувачката на гориво за **најмалку 3%** (или подобрување на литри/100 km за најмалку **3%**) преку оптимизација на рути и одржување.
 - **Индикатор:** литри/год, литри/100 km, МКД/km.

Ѓ) Обновливи извори на енергија (ОИЕ) во јавниот сектор

- **Цел 2027-Ѓ1:** Инсталирање најмалку **50–100 kWp** фотоволтаични системи на јавни објекти (пилот/прва фаза, во зависност од финансиска рамка).
 - **Индикатор:** инсталирана моќност (kWp), пуштање во работа.
- **Цел 2027-Ѓ2:** Годишно производство од новите јавни PV системи од најмалку **65.000–130.000 kWh/год** (во зависност од инсталирана моќност).
 - **Индикатор:** kWh од мониторинг/инвертер.
- **Цел 2027-Ѓ3:** Подготовка на листа на приоритетни Покриви/локации за PV (јавни) и „пакет за приватни инвеститори“ (инфо-материјал, насоки за постапки) за поттикнување инвестиции во ОИЕ.
 - **Индикатор:** усвоена листа на локации; одржани најмалку 2 инфо-средби

3.4.3 Консолидирана табела на годишни цели за 2027 (за директно вметнување во документ)

Област	Годишна цел 2027	Индикатор (KPI)	Целна вредност 2027	Начин на верификација	Носител
Енергетски менаџмент	Месечно следење на сите мерни места	% опфат, # извештаи	100% / 12 извештаи	табели/сметки/извештаи	Општина (енерг. одговорно лице)
Јавни згради	Намалување електрична енергија	kWh/год; kWh/м ²	≥ -5%	сметки по мерно место	Општина + установи
Јавни згради	Брзи ЕЕ мерки	# објекти	≥ 2 објекти	записници/фактури	Општина
Улично осветлување	Намалување потрошувачка	kWh/год	≥ -5%	сметки	Општина/ЈКП
Улично осветлување	LED модернизација	% LED / # светилки	≥ 95% LED	технички попис	Општина/ЈКП
Комунални погони	Пилот оптимизација	kWh пред/после	≥ -5% (пилот)	сметки/мерења	ЈКП/Општина
Транспорт	Евиденција и заштеда	литри/год; л/100 km	≥ -3%	книги за гориво	Општина/ЈКП
ОИЕ – PV	Инсталација PV јавни	kWp	50–100 kWp	пуштање/мониторинг	Општина
ОИЕ – PV	Производство	kWh/год	65.000–130.000	мониторинг извештај	Општина
Емисии	Намалување CO ₂ e (Score 1+2)	tCO ₂ e/год	≥ -5%	годишна пресметка	Општина

3.4.4 Принципи за реализација и следење

За да бидат целите остварливи и мерливи, Општина Свети Николе ќе применува:

- „ЕЕ прво“ – прво заштеди (LED, регулација, обвивка), потоа ОИЕ (PV/соларно);
- **Фазна реализација** – пилот-проекти во 2027, проширување во 2027+;
- **Мерливост** – потрошувачката и трошоците се следат месечно по мерно место;
- **Јасни одговорности** – носители и рокови по мерка;
- **Годишно известување** – резиме за Совет/јавност со индикатори (kWh, МКД, CO_{2e}).

ДЕЛ 4. ЛИСТА НА ПРИФАТЛИВИ ИНИЦИЈАТИВИ ЗА ИЗГРАДБА НА ЕНЕРГЕТСКИ ОБЈЕКТИ СО ИНСТАЛИРАН КАПАЦИТЕТ ДО 1MW

ЛИСТА НА ИНИЦИЈАТИВИ ЗА ИЗГРАДБА НА ЕНЕРГЕТСКИ ОБЈЕКТИ ВО ОПШТИНА СВЕТИ НИКОЛЕ ЗА 2027 ГОДИНА						
	Инвеститор	Локација	КП	КО	Инст. Моќност (MW)ФЦ	Инст. Моќност (MW) складиште
1	Гигамац ДОО	Свети Николе	1253.1254/2	Пеширово		0.99
2	МГИ Енергетика ДОО	Свети Николе	1660/4	Свети Николе		0.9
3	Радон Солар АБ ДОО	Свети Николе	670/5	Делисинци	0.325	0.8
4	Соил Тренд ДОО Скопје	Свети Николе	657.658.660	Пеширово	0.98	0.1
5	Соларекс	Свети Николе	1063.1064.1065.1066.1067.1068 /1.1068/2	Амзабегово		0.5
6	Солис Фондус ДОО увоз-извоз Скопје	Свети Николе	1611.1612	Немањици	0.875	0.215
7	Солис Фондус ДОО увоз-извоз Скопје	Свети Николе	1614.1615	Немањици	0.645	0.215
8	Солис Фондус ДОО увоз-извоз Скопје	Свети Николе	1890.1891/1.1893/1.1894	Немањици	0.875	0.215
9	Солис Фондус ДОО увоз-извоз Скопје	Свети Николе	1877.1878	Немањици	0.99	0.215
10	Солис Фондус ДОО увоз-извоз Скопје	Свети Николе	1895	Немањици	0.215	0.125
11	Солис Фондус ДОО увоз-извоз Скопје	Свети Николе	1908	Немањици	0.545	0.215
12	Солис Фондус ДОО увоз-извоз Скопје	Свети Николе	1892	Немањици	0.35	0.125
13	Тим Инженеринг ДООЕЛ Скопје	Свети Николе	513/28	Амзабегово		0.99
14	Тринити Енерџи ДООЕЛ увоз-извоз Скопје	Свети Николе	665.666.669.670.671.672	Пеширово		0.999
				ВКУПНО (MW)	5.8	6.604

ДЕЛ 5 .ПЛАН НА МЕРКИ И АКТИВНОСТИ

5.1. Детален опис на предложените мерки и активности (технички, административни, едукативни и финансиски);

Во продолжение се дадени предложените мерки и активности за 2027 година за Општина Свети Николе, групирани по тип (технички, административни/организациски, едукативни и финансиски). Мерките се избрани така што: (1) да создадат брзи и мерливи заштеди во јавниот сектор, (2) да обезбедат проектна подготвеност за поголеми инвестиции во 2027+ и (3) да поттикнат приватни инвестиции во енергетска ефикасност и обновливи извори.

5.1.1 Технички мерки и активности

ТМ-1: Замена на внатрешно осветлување со LED во јавни објекти

Опис: Замена на постоечко неефикасно осветлување (флуоресцентно/халогено) со LED тела и рационализација на осветлувањето во простории со повремени престој (ходници, санитарии, магацини).

Опфат (2027): Општинска зграда + минимум 1 приоритетен објект (училиште/културен дом/спортски објект).

Клучни активности:

- попис на постоечки светилки (тип, W, број, часови на работа);
- техничка спецификација (лумени, енергетска класа, IP заштита, гаранција);
- набавка и монтажа на LED тела;
- поставување сензори за присуство/тајмери каде што е оправдано;
- финално мерење/споредба на потрошувачка (пред/по).

Очекуван ефект: значително намалување на потрошувачка за осветлување и трошоци за одржување (замени/дефекти).

Индикатори: број заменети тела; % LED во објект; kWh/год пред/по; МКД/год пред/потоа.

ТМ-2: Модернизација на јавно (улично) осветлување (LED + управување)

Опис: Фазна замена на улични светилки со LED, со воведување подобро управување (фотоќелии/тајмери, зонирање, редукација во доцни часови каде што е безбедно и оправдано).

Опфат (2027): пилот зона/главни улици + проширување по приоритети.

Клучни активности:

- технички попис на системот (број, тип, моќност, состојба, критични точки);
- избор на приоритетни зони (безбедност, фреквенција, јавни институции);
- изработка на проект/предмер-пресметка и спецификација за LED светилки;
- набавка и монтажа; проверка на електрична сигурност и заземјување;
- воведување режим на управување (вкл/искл, редукација, зонирање);
- тест период и финално прифаќање со технички записник.

Очекуван ефект: големи заштеди на електрична енергија и намалени трошоци за одржување, со подобрена безбедност.

Индикатори: % LED; број заменети светилки; kWh/год и МКД/год;
kWh/светилка; број дефекти.

ТМ-3: Основна термичка санација на приоритетни јавни објекти (обвивка)

Опис: Интервенции на термичката обвивка со највисок ефект по вложен денар (покрив/таван, дихтување, санација на столарија, изолација на критични точки).

Опфат (2027): 1 приоритетен објект (врз основа на потрошувачка и состојба).

Клучни активности:

- брз технички преглед и идентификација на „слаби точки“ (топлински загуби);
- подготовка на техничка документација и предмер-пресметка;
- реализација во период со поволни временски услови (пролет/лето);
- контрола на квалитет на изведба (изолација, споеви, влаго-заштита).

Очекуван ефект: намалување на потребите за греење/ладење и подобар комфор.

Индикатори: kWh за греење пред/по; температура/комфор (квалитативно);
МКД за греење.

ТМ-4: Оптимизација и модернизација на системи за греење/ладење во јавни објекти

Опис: Подобрување на ефикасноста преку регулација, сервисирање и замена на најнеефикасните компоненти (термостати, зонирање, вентили, циркулациони пумпи), како и воведување ефикасни уреди каде што е оправдано.

Опфат (2027): минимум 2 објекти (по приоритет).

Клучни активности:

- сервис и балансирање на системи (каде има централно греење);
- поставување програмски термостати и/или зонска регулација;
- замена на неефикасни циркулациони пумпи;
- дефинирање температурни режими и правила за користење;
- обука на одговорни лица (домари/одржување).

Очекуван ефект: стабилна температура со помала потрошувачка и помал број дефекти.

Индикатори: потрошувачка за греење (kWh или количини); kWh/m² за греење; број интервенции/дефекти.

ТМ-5: Фотоволтаични (PV) системи на јавни објекти – пилот и прва фаза

Опис: Инсталација на PV системи на приоритетни Покриви (општинска зграда/училиште/спортски објект) за покривање дел од сопствената потрошувачка и намалување на трошоци.

Опфат (2027): пилот инсталација (на пр. 50–100 kWp, согласно финансии и технички услови).

Клучни активности:

- избор на локација (Покрив, ориентација, сенчење, конструкција);
- проверка на статичка носивост и електро-приклучни услови;
- идејно решение + проект/техничка спецификација;
- набавка, монтажа, тестирање и пуштање во работа;
- поставување мониторинг (онлајн платформа) и месечно известување за производство.

Очекуван ефект: директно намалување на набавена електрична енергија и емисии, видлив „зелен пример“.

Индикатори: инсталирани kWp; произведени kWh/год; % покриеност на сопствена потрошувачка; МКД заштеда.

ТМ-6: Соларни термални колектори за санитарна топла вода (каде што е применливо)

Опис: Соларни колектори за објекти со редовна потрошувачка на топла вода (спортски објект, кујни, објекти со тушеви).

Опфат (2027): 1 објект (пилот).

Клучни активности:

- проценка на реална потрошувачка на топла вода;
- избор на тип и димензионирање на систем;
- монтажа, интеграција со постоечки систем и безбедносни елементи;
- план за одржување и обука на персонал.

Очекуван ефект: значително покривање на топла вода во сончевиот период, намалени трошоци.

Индикатори: m² колектори; kWhth/год; трошок за топла вода пред/потоа.

ТМ-7: Енергетска ефикасност во комунални погони (пумпи/водоснабдување) – ако е под надлежност

Опис: Намалување на електропотрошувачката преку оптимизација на пумпни режими, замена/ремонти на пумпи и воведување фреквентни регулатори (VFD) каде што е оправдано.

Опфат (2027): 1 пилот пумпна станица/локација со најголема потрошувачка.

Клучни активности:

- идентификација на најголеми потрошувачи и режим на работа;
- мерење/анализа на притисок, проток и „реак“ потрошувачка;
- инсталација на VFD или оптимизација на управување;
- проверка на загуби во системот (каде што е можно);
- споредба на kWh пред/по интервенција.

Очекуван ефект: трајни заштеди и подобра контрола на системот.

Индикатори: kWh по локација; kWh/m³ (ако има мерења); МКД/год пред/по.

ТМ-8: Општински/ЈКП транспорт – мерки за ефикасност и намалување на гориво

Опис: Подобрено управување со возниот парк и намалување на потрошувачка на гориво преку евиденција, оптимизација на рути и редовно одржување.

Опфат (2027): цел возен парк под општина/ЈКП.

Клучни активности:

- евиденција по возило (литри, километража, намена, сервис);
- оптимизација на рути и работни налози;
- стандарди за одржување (притисок гуми, филтри, масло);

- анализа на најнеефикасни возила и план за постепенa замена.
Очекуван ефект: намалени трошоци за гориво и директни емисии (Scope 1).
Индикатори: литри/год; литри/100 km; МКД/km; tCO₂e од транспорт.

5.1.2 Административни и организациски мерки и активности

AM-1: Воспоставување систем за енергетски менаџмент (EMC) и регистар на мерни места

Опис: Стандарден систем за прибирање и анализа на потрошувачка и трошоци по мерно место за јавниот сектор.

Клучни активности:

- назначување одговорно лице/тим за енергетика;
- регистар на објекти и мерни места (броило, тарифен модел, корисник);
- месечна евиденција: kWh, МКД, пик-трошоци каде што се применливи;
- изработка на базна линија и индикатори (kWh/м², kWh/светилка, литри/100 km);
- интерни процедури за откривање „аномалии“ (нагли растови на потрошувачка).
Очекуван ефект: непосредни организациски заштеди и подобра контрола.
Индикатори: 100% опфат на мерни места; 12 месечни извештаи; годишен извештај.

AM-2: Енергетски прегледи/аудити и подготовка на проектна документација

Опис: Подготовка на техничка и финансиска основа за среднорочни инвестиции (обвивка, греење, ОИЕ).

Клучни активности:

- избор на 2–4 најголеми потрошувачи (објекти/системи);
- енергетски аудит со листа мерки, трошоци, поврат и приоритети;
- подготовка на предмер-пресметки и технички спецификации;
- подготовка на проектни апликации за грантови/кредити.
Индикатори: број завршени аудити; број подготвени проекти; број апликации.

AM-3: „Зелени“ јавни набавки и технички стандарди

Опис: Вградување критериуми за енергетска ефикасност во набавките за опрема и услуги.

Клучни активности:

- минимални технички барања (LED стандарди, гаранции, енергетска класа, животен циклус);
- процена на трошок во животен циклус (LCC) за клучни набавки;
- стандарди за инсталација и одржување (особено за улично осветлување и HVAC).

Индикатори: број набавки со ЕЕ критериуми; намалени дефекти; подобрен квалитет.

АМ-4: Механизам за следење, верификација и годишно известување

Опис: Јасни правила за мерење на резултати (kWh, МКД, CO₂e) и известување кон Совет/јавност.

Клучни активности:

- дефинирање KPI по сектор (јавни згради, осветлување, транспорт);
- пресметка на CO₂e за јавниот сектор;
- годишен извештај и презентација на резултати;
- ажурирање на листата приоритети за следната година.

Индикатори: годишен извештај; проверливи пресметки; ажурирана проектна листа.

5.1.3 Едукативни и комуникациски мерки и активности

ЕД-1: Програма за „енергетски одговорно однесување“ во јавните објекти

Опис: Нискобуџетни мерки со брз ефект преку правила на користење и навики.

Клучни активности:

- интерни протоколи: температурни режими, проветрување, исклучување светла/ИТ опрема;
- означување (постери/упатства) во клучни простории;
- кратки обуки за домари и одговорни лица;
- „енергетски патроли“/контролни листи (месечно).

Индикатори: број обуки; усвоени протоколи; проценета заштеда преку намалени аномалии.

ЕД-2: Информативна кампања за граѓани, земјоделци и бизнис за ЕЕ и ОИЕ

Опис: Општината како фасилитатор за приватни инвестиции во изолација, ефикасни уреди и фотоволтаици.

Клучни активности:

- инфо-средби (најмалку 2 во 2027) за можности, постапки и бенефити;
- краток „водич“ (печатен/онлајн) за чекори за PV/соларни колектори и ЕЕ мерки;
- советодавна контакт-точка во општина (термин/денови);
- промоција на добри примери (локални успешни инсталации).

Индикатори: број учесници/советувања; број барања/иницијативи; индикативен раст на приватни инвестиции.

5.1.4 Финансиски мерки и активности (механизми за обезбедување средства)

ФН-1: Годишна инвестициона програма и буџетска линија за енергија (ЕЕ/ОИЕ)

Опис: Планирање средства за 2027 со јасни приоритети (брзи мерки + проектна подготовка).

Клучни активности:

- дефинирање годишен буџет за ЕЕ/ОИЕ и одржување;
- рангирање проекти по ефект (kWh/МКД/CO₂e) и изводливост;
- обезбедување кофинансирање за апликации.

Индикатори: усвоена програма; реализиран буџет; број финансирани интервенции.

ФН-2: Аплицирање и привлекување надворешни извори на финансирање

Опис: Подготовка и аплицирање за грантови/програми (национални и меѓународни) за јавни објекти, осветлување и ОИЕ.

Клучни активности:

- годишен календар на повици и програми;
- подготовка на проектни апликации (со аудита, предмери, технички проекти);
- договарање кофинансирање и управување со проектот.

Индикатори: број апликации; одобрени средства; договори.

ФН-3: Разгледување ESCO/ЈПП модели, особено за улично осветлување

Опис: Модел каде инвестицијата се отплаќа од постигнатите заштеди, со јасни гаранции и мерење/верификација.

Клучни активности:

- прет-физибилити анализа за ESCO (опфат, ризици, правна рамка, M&V);
- подготовка тендерска документација со KPI и услови за гаранции;
- договор за одржување и контрола на квалитет.

Индикатори: изработена анализа; донесена одлука за модел; реализиран договор (ако е применливо).

ФН-4: Принцип „заштедите се реинвестираат“

Опис: Дел од остварените годишни заштеди (МКД) од ЕЕ мерки да се насочуваат во нови мерки и одржување.

Клучни активности:

- евиденција на заштеди по мерка/објект;
- предлог-одлука за процент/износ што се реинвестира;
- годишна листа на мерки финансирани од заштеди.

Индикатори: евидентирани заштеди; износ реинвестиран; број нови мерки.

ФН-5: Поддршка за приватни инвестиции (нефинансиска + посредна финансиска)

Опис: Општината директно не мора да субвенционира, но може да помогне преку олеснување, информации и партнерства.

Клучни активности:

- „пакет информации“ за домаќинства/бизнис: бенефити, чекори, услови за приклучок;
- посредување за групни презентации со банки/инсталатери (без фаворизирање);
- разгледување можности за локални повици/мини-грантови ако се обезбеди донатор.

Индикатори: број приватни корисници опфатени; број иницирани инвестиции (индикативно).

5.1.5 Резиме: предложени мерки по тип и очекуван резултат (2027)

Тип мерки	Главна цел	Типични активности	Главен резултат (2027)
Технички	намалување kWh и трошоци	LED, регулација, санации, PV	мерливи заштеди + пилот ОИЕ
Административни	контрола и проектна подготвеност	енергетски менаџмент, аудити, стандарди	базна линија + подготвени проекти
Едукативни	промена на однесување и поттик	протоколи, инфо-средби, водичи	дополнителни „меки“ заштеди и поголем интерес
Финансиски	обезбедување средства и модели	буџет, грантови, ESCO/ЈПП, реинвестирање	одржлива реализација и скалирање во 2027+

5.2. Одговорни субјекти за спроведување на мерките;

Спроведувањето на мерките од Општинскиот енергетски план за 2027 година на Општина Свети Николе бара јасна распределба на улоги и одговорности помеѓу општинските органи, јавните установи, јавните претпријатија и надворешните партнери (проектирање, изведба, надзор, финансирање). Во продолжение се дефинираат клучните одговорни субјекти и нивните функции во имплементацијата.

5.2.1 Клучни носители и нивни улоги

1) Совет на Општина Свети Николе

Улога: Стратешко управување и надзор

Одговорности:

- донесување/усвојување на Планот и годишните цели;
- одобрување на програми и буџетски средства поврзани со ЕЕ/ОИЕ;
- разгледување на годишни извештаи за потрошувачка, заштеди и емисии;
- донесување одлуки за поголеми инвестиции и модели на финансирање (договори, ЈПП/ESCO ако се применува).

2) Градоначалник на Општина Свети Николе

Улога: Извршно раководење и координација

Одговорности:

- обезбедување институционална координација меѓу сектори/одделенија;
- иницирање на мерки, проекти и апликации за финансирање;
- потпишување договори (во рамки на законските надлежности);
- следење на реализацијата и задолжување на одговорни лица/тимови.

3) Општинска администрација (надлежни сектори/одделенија)

Улога: Оперативна подготовка и имплементација

Одговорности:

- подготовка на технички спецификации, предмери и документација;
- јавни набавки и договори (во согласност со законските процедури);
- комуникација со јавни установи и ЈКП;
- контрола на реализацијата (во соработка со надзор);
- собирање и обработка на податоци за потрошувачка (сметки, фактури).

4) Одговорно лице/Енергетски менаџер (или Општински тим за енергетика)

Улога: Систем за енергетски менаџмент, мониторинг и известување

Одговорности:

- воспоставување регистар на мерни места и објекти;
- месечно следење на потрошувачка и трошоци (kWh, МКД) по мерно место;
- пресметка и следење на индикатори (kWh/m², kWh/светилка, литри/100 km);
- подготовка на годишен енергетски извештај и CO₂e пресметка (за јавен сектор);
- координација со установи (домари/директори) за оперативни мерки.

5) Јавно комунално претпријатие (ЈКП) / оператори на јавни услуги (каде е применливо)

Улога: Спроведување мерки во комунална инфраструктура и/или улично осветлување (ако е во нивна надлежност)

Одговорности:

- управување и техничка имплементација за пумпи/водоснабдување/комунални објекти;
- учество во модернизација и одржување на улично осветлување (ако е пренесено);
- водење евиденција за потрошувачка, дефекти и интервенции;
- доставување податоци до енергетскиот менаџер и општината.

6) Јавни установи (училишта, културен дом, спортски објекти и сл.)

Улога: Директни корисници и оперативни спроведувачи во објектите

Одговорности:

- назначување контакт-лице (директор/домар) за енергетски прашања;
- спроведување организациски правила (температурни режими, исклучување опрема);
- обезбедување пристап за изведувачи и надзор;
- чување документација за изведби и гаранции;
- доставување месечни податоци/сметки.

7) Надворешни стручни лица и правни субјекти

Улога: Техничка подготовка и контрола на квалитет

Одговорности:

- енергетски аудити, идејни/основни проекти, технички спецификации;
- стручен надзор над изведба (градежен/електро/машински);
- тестирање и пуштање во употреба, записници за прием

8) Надворешни институции и партнери (поддршка/услови)

Улога: Регулаторни услови, приклучоци, програми и финансии

Примери на задачи:

- оператор на електродистрибутивен систем: услови за приклучок, согласности, мерни режими (за PV);
- финансиери/донатори: грантови, кредити, кофинансирање;
- надлежни институции: согласности/мислења (кога се потребни).

9) Приватен сектор (домаќинства, бизниси, земјоделци) – за мерки со приватни инвестиции

Улога: Инвеститори и корисници на ЕЕ/ОИЕ

Одговорности:

- реализација на сопствени инвестиции (PV, изолација, ефикасни уреди);
- учество во инфо-настани и користење на општинската поддршка (информации/насоки);
- доставување индикативни податоци (доброволно) за следење на трендови.

5.2.2 Организациски механизам за координација (препорачано)

За ефикасна имплементација во 2027 година, се препорачува формирање на:

„Општинска работна група за енергетика“, со следен минимален состав:

- претседавач: назначен од градоначалникот (или секретар на општина);
- енергетски менаџер/одговорно лице;
- претставник од сектор за комунални дејности;
- претставник од сектор за финансии/буџет;
- претставник за јавни набавки;
- претставник од ЈКП (ако е релевантно);
- претставници од 2–3 најголеми јавни установи (училиште/култура/спорт).

Клучна задача на групата: квартално следење на реализацијата (рокови, трошоци, KPI) и подготовка на кратки извештаи.

5.2.3 Матрица на одговорности по тип мерки (2027)

Во табелата подолу е дадена распределба на одговорности за мерките од т.4.1.

(R = одговорен за изведба; A = носи одлука/одобрува; C = консултиран; I = информиран)

Мерка/активност (од т.4.1)	A (одобрува)	R (спроведува)	C (консултиран)	I (информиран)
TM-1 LED во јавни објекти	Градоначалник/Совет (за буџет)	Општинска администрација + Установа	Надзор/стручни лица	Совет/јавност
TM-2 LED улично осветлување + управување	Градоначалник/Совет	Општина и/или ЈКП	Надзор/стручни лица	Граѓани/Совет
TM-3 Термичка санација (обвивка)	Совет (за инвестиции)	Општина (урбанизам/комуналии)	Проектант/надзор	Установа/јавност
TM-4 Оптимизација на греење/ладење	Градоначалник	Општина + Установа	Машински инженер/сервис	Совет
TM-5 PV на јавни објекти	Совет (за инвестиции)	Општина (проект + набавка)	Оператор на мрежа, проектант, надзор	Совет/јавност
TM-6 Соларни колектори (ДХВ)	Градоначалник/Совет	Општина + Установа	Проектант/надзор	Совет
TM-7 Комунални погони (VFD/пумпи)	Градоначалник/Совет	ЈКП / Општина	Стручни лица/надзор	Совет
TM-8 Општински/ЈКП транспорт (евиденција/оптимизација)	Градоначалник	Општина/ЈКП	Финансии/логистика	Совет
AM-1 Енергетски менаџмент (регистар, месечно следење)	Градоначалник	Енергетски менаџер + финансии	Установи/ЈКП	Совет
AM-2 Енергетски аудити и проектна документација	Градоначалник/Совет (за средства)	Општина	Аудитори/проектанти	Совет
AM-3 „Зелени“ јавни набавки	Градоначалник	Јавни набавки + комуналии	Енергетски менаџер/стручни лица	Совет
AM-4 Следење, верификација и годишно известување	Градоначалник/Совет (прима извештај)	Енергетски менаџер	Финансии/ЈКП/установи	Јавност
ЕД-1 ЕЕ однесување во јавни објекти	Градоначалник	Установи + енергетски менаџер	Општина	Совет
ЕД-2 Кампањи за граѓани/бизнис (ЕЕ/ОИЕ)	Градоначалник	Општина (ЛЕР/комуникации)	Инсталатери/банки/НВО (без фаворизирање)	Јавност
ФН-1 Буџетска програма за ЕЕ/ОИЕ	Совет	Општина (финансии)	Енергетски менаџер	Јавност
ФН-2 Аплицирање за грантови/програми	Градоначалник	Општина (ЛЕР/проекти)	Проектанти/аудитори	Совет

Мерка/активност (од т.4.1)	А (одобрува)	Р (спроведува)	С (консултиран)	И (информиран)
ФН-3 ESCO/ЈПП (ако се применува)	Совет	Општина (правни/финансии)	Надворешни советници	Совет/јавност
ФН-4 Реинвестирање на заштеди	Совет/Градоначалник	Општина (финансии)	Енергетски менаџер	Совет
ФН-5 Поддршка за приватни инвестиции	Градоначалник	Општина (контакт точка)	Оператор на мрежа/програми	Граѓани/бизнис

5.2.4 Одговорност за извештаи и транспарентност

За обезбедување континуитет и отчетност, се утврдува:

- **Месечни интерни извештаи** за потрошувачка и трошоци (енергетски менаџер → градоначалник/администрација);
- **Квартални прегледи** на статус на мерки (работна група за енергетика);
- **Годишен извештај за 2027** (до 31.03.2027) кој ги содржи: постигнати заштеди (kWh/МКД), реализирани ОИЕ (kWp/kWh), и проценети намалени емисии (tCO₂e), доставен до Советот.

5.3. Јасни рокови за имплементација;

За успешно спроведување на Општинскиот енергетски план за 2027 година во Општина Свети Николе, се утврдува временска рамка со **јасни рокови**, поделена по квартали, со цел: (1) навремена подготовка на документација и набавки, (2) реализација на техничките мерки во периоди со најдобри временски и оперативни услови, и (3) редовно следење и известување за напредокот.

Начело: 2027 се организира како година со **брзи мерки (Q1–Q3)** и **проектна подготвеност за поголеми инвестиции (Q2–Q4)**, со завршна годишна евалуација.

5.3.1 Временска рамка по квартали (2027)

Q1 (јануари – март 2027): Подготовка, базна линија и старт на набавки

Рокови и активности:

1. **До 31.01.2027** – Формирање/ажурирање на општински тим за енергетика и назначување одговорно лице (енергетски менаџер/контакт).
2. **До 15.02.2027** – Регистар на мерни места и јавни објекти (броила, корисници, тарифни модели).
3. **До 28.02.2027** – Изработка/потврда на базната линија (потрошувачка, трошоци и CO₂e за 2025 или последни 12 месеци).

4. **До 15.03.2027** – Приоритетна листа на мерки и објекти за 2027 (топ потрошувачи + брзи мерки).
5. **До 31.03.2027** – Подготовка на технички спецификации и покренување јавни набавки за:
 - LED во јавни објекти,
 - пилот улично осветлување (LED),
 - услуги за енергетски аудити/проектирање (каде е потребно).

Испораки (deliverables) Q1: регистар, baseline извештај, план за набавки, започнати постапки.

Q2 (април – јуни 2027): Реализација на „брзи мерки“ + проектна документација за инвестиции

Рокови и активности:

1. **До 30.04.2027** – Завршување набавки и почеток на изведба за LED во јавни објекти (прва фаза).
2. **До 31.05.2027** – Пилот реализација за улично осветлување (приоритетна зона/улицы) и воспоставување управување (тајмер/фотоќелии/зонирање).
3. **До 30.06.2027** – Завршување најмалку **2 енергетски аудити/прегледи** за најголеми потрошувачи и подготовка на предмер-пресметки за санации.
4. **До 30.06.2027** – Избор на локација и подготовка на проект/услови за приклучок за **PV пилот** на јавен објект (статичка проверка, сенчење, електро услови).

Испораки Q2: реализирани први LED интервенции, пилот улично осветлување, завршени аудити, подготвен PV проект.

Q3 (јули – септември 2027): Главна инвестициона фаза (термички мерки и ОИЕ)

Рокови и активности:

1. **До 31.07.2027** – Избор на изведувач и договор за PV (ако е во план за 2027).
2. **До 31.08.2027** – Инсталација и пуштање во работа на **PV систем** (пилот/прва фаза), со мониторинг и почеток на мерење на производство.
3. **До 15.09.2027** – Реализација на термички санации на приоритетен објект (покрив/таван/столарија или други интервенции), доколку се планирани за 2027.
4. **До 30.09.2027** – Втора фаза на LED улично осветлување (проширување во дополнителни улици/населени места согласно буџет и приоритет).

Испораки Q3: функционален PV систем, реализирани/започнати термички мерки, проширена LED модернизација.

Q4 (октомври – декември 2027): Финализирање, мерење ефекти и подготовка за 2027

Рокови и активности:

1. **До 31.10.2027** – Финално техничко приемно за изведените работи (LED, санации, PV), гаранции и план за одржување.
2. **До 30.11.2027** – Прелиминарна проценка на заштеди и ефекти (kWh, МКД, CO₂e) врз основа на споредба „пред/по“ и месечни податоци.
3. **До 15.12.2027** – Подготовка на листа на проекти за 2027 (врз база на резултати, аудита и проектна подготвеност).
4. **До 31.12.2027** – Завршување на сите активности планирани за 2027 и комплетирање на документација.

Испораки Q4: технички прием, прелиминарни резултати, план/портфолио за 2027.

5.3.2 Консолидирана табела со рокови (2027)

Мерка/активност	Клучни чекори	Рок (до)
Назначување енергетски менаџер/тим	одлука + задолжувања	31.01.2027
Регистар на мерни места	попис + структура на податоци	15.02.2027
Базна линија (kWh/МКД/CO ₂ e)	обработка на сметки и фактори	28.02.2027
План за набавки и спецификации	технички барања + постапки	31.03.2027
LED јавни објекти – фаза 1	набавка + монтажа	30.04.2027
Улично осветлување – пилот зона	монтажа + управување	31.05.2027
Енергетски аудита (мин. 2)	терен + извештај + мерки	30.06.2027
PV проект – подготовка	услови + проект + тендер	30.06.2027
PV инсталација и пуштање	монтажа + мониторинг	31.08.2027
Термичка санација (ако е во 2027)	изведба	15.09.2027
Улично осветлување – фаза 2	проширување	30.09.2027
Технички прием и гаранции	записници	31.10.2027
Прелиминарни резултати (kWh/МКД/CO ₂ e)	анализа пред/по	30.11.2027
План на проекти за 2027	приоритети + буџетска рамка	15.12.2027
Завршување на годишни активности	комплетирана документација	31.12.2027

5.3.3 Рок за извештај и евалуација (по завршување на 2027)

За целосна евалуација на ефектите се утврдува:

- **Годишен извештај за енергија и емисии за 2027** (kWh, МКД и tCO₂e, со споредба со базната година) да се изготви **до 31.03.2027** и да се достави до Советот на Општина Свети Николе.

5.4 Очекувани енергетски и еколошки резултати;

Очекуваните енергетски и еколошки резултати од спроведувањето на мерките во 2027 година за Општина Свети Николе се дефинираат како **мерливи ефекти** во форма на:

- намалување на потрошувачката на енергија (kWh/год),
- намалување на трошоците за енергија (МКД/год),
- зголемување на производство/користење на обновливи извори на енергија (kWh/год или kWhth/год),
- намалување на емисиите на стакленички гасови (tCO₂e/год),
- подобрување на локалните услови (комфор, безбедност, квалитет на услуги и индиректно квалитет на воздух).

Бидејќи деталните пресметки зависат од базната линија (т.2.4), резултатите подолу се прикажани како **структуриран очекуван ефект по мерки**, со можност за пополнување со точни бројки кога ќе се внесат реалните податоци.

5.4.1 Очекувани енергетски резултати (заштеди и производство од ОИЕ)

(1) Енергетски заштеди во јавни згради (LED + регулација + брзи мерки)

Очекуван резултат 2027:

- намалување на потрошувачката на електрична енергија во јавни објекти за **најмалку 5%** во однос на базната година;
- намалување на потрошувачката за греење во приоритетните објекти за **5–10%** (каде што се спроведува регулација/санација).

Типични ефекти по мерка:

- LED во објекти: значајни заштеди во осветлување (и помалку дефекти);
- термостати/зонирање: стабилен комфор со помала потрошувачка;

- мали санации (дихтување/покрив): намалени топлински загуби.

Клучни индикатори: kWh/год по објект; kWh/m²; трошок (МКД/год) по објект.

(2) Јавно (улично) осветлување – LED модернизација и управување

Очекуван резултат 2027:

- намалување на потрошувачката на електрична енергија за улично осветлување за **5-10%** во однос на базната година (во зависност од опфатот на замена и управување);
- зголемување на уделот на LED светилки најмалку на **95%** (прва фаза).

Клучни индикатори: kWh/год; kWh/светилка; % LED; трошок за одржување и дефекти.

(3) Комунални погони (пумпи/водоснабдување – ако е применливо)

Очекуван резултат 2027:

- во пилот локација (со оптимизација/VFD/ремонт) се очекува **намалување од најмалку 5%** на електропотрошувачката;
- подобрена стабилност на системот и намалени оперативни трошоци.

Клучни индикатори: kWh по локација; (ако е возможно) kWh/m³; МКД/год.

(4) Обновливи извори на енергија (PV) во јавниот сектор

Очекуван резултат 2027:

- инсталирање **50–100 kWp** PV (пилот/прва фаза);
- годишно производство од новите PV системи од приближно **65.000–130.000 kWh/год** (во зависност од локацијата и моќноста);
- намалување на набавената електрична енергија од мрежа во дневните часови и зголемена енергетска независност на јавните објекти.

Клучни индикатори: инсталирани kWp; произведени kWh/год; % покриеност на сопствена потрошувачка; МКД заштеда.

(5) Општински/ЈКП транспорт – оптимизација и контрола

Очекуван резултат 2027:

- целосна евиденција (100%) за гориво и километража;
- намалување на потрошувачката на гориво за **3–5%** преку подобро планирање и одржување (ако се применат мерки).

Клучни индикатори: литри/год; литри/100 km; МКД/km.

5.4.2 Очекувани еколошки резултати (емисии и локална средина)

(1) Намалување на емисии на стакленички гасови (CO₂e)

Комбинацијата од енергетски заштеди (ЕЕ мерки), производство од PV и намалено гориво во транспортот води кон намалување на емисии, најмалку за општинскиот јавен сектор .

Очекуван резултат 2027:

- намалување на вкупните емисии за **најмалку 5%** во однос на базната година.

Начин на пресметка (принцип):

- CO₂e намалување од ЕЕ: заштедени kWh × емисион фактор за електрична енергија
- CO₂e намалување од PV: произведени kWh × емисион фактор за електрична енергија
- CO₂e намалување од транспорт: заштедени литри × емисион фактор за гориво

Клучни индикатори: tCO₂e/год (вкупно) и по сектор; kWh заштеди и PV kWh како основа.

(2) Подобрвање на квалитетот на воздухот (индиректен, но важен ефект)

Иако CO₂e е глобален индикатор, мерките за енергетска ефикасност и рационализација на греењето можат индиректно да придонесат кон:

- намалување на локални емисии (особено ако се намалува употребата на неефикасни горива/уреди),
- подобри услови во јавните објекти (помал чад, подобра вентилација и стабилна температура).

(3) Подобрен комфор и јавни услуги (социјално-еколошки ефект)

- подобра осветленост и безбедност на јавни површини поради LED модернизација;
- подобра температура и услови за учење/работа во јавни објекти;

- намалени дефекти и интервенции, што значи поодржлив систем и помал отпад од чести замени.

5.4.3 Консолидирана матрица: мерка → енергетски и еколошки резултат (2027)

Мерка (2027)	Енергетски резултат	Еколошки резултат
LED во јавни објекти + регулација	-5% потрошувачка во јавни објекти (мин.)	намалени индиректни CO ₂ e
LED улично осветлување + управување	-5% до -10% kWh за осветлување	намалени индиректни CO ₂ e + помал отпад од дефекти
Пилот оптимизација комунални погони	-5% kWh во пилот локација	намалени индиректни CO ₂ e
PV 50–100 kWp (јавен сектор)	+65.000 до 130.000 kWh/год ОИЕ	намалени CO ₂ e преку замена на мрежна струја
Општински/ЈКП транспорт	-3% до -5% гориво	намалени директни CO ₂ e
Енергетски менаџмент	подобра контрола, спречени „аномалии“	долгорочна стабилност и подобро планирање

5.4.4 Резиме – очекуван кумулативен ефект за 2027 (јавен сектор)

Како целина, имплементацијата во 2027 година се очекува да резултира со:

- намалување на потрошувачката во јавниот сектор најмалку 5%,
- зголемување на ОИЕ преку најмалку една PV инсталација (50–100 kWp),
- намалување на емисиите најмалку 5%,
- подобрен комфор, безбедност и квалитет на јавните услуги.

5.5. Интеграција на климатски аспекти во релевантни мерки;

Интеграцијата на климатските аспекти во Општинскиот енергетски план за 2027 година на Општина Свети Николе подразбира дека при планирање и спроведување на мерките се земаат предвид **две комплементарни насоки**:

1. **Ублажување (mitigation):** намалување на емисиите на стакленички гасови преку енергетска ефикасност (ЕЕ), обновливи извори на енергија (ОИЕ) и почист транспорт.
2. **Адаптација (adaptation):** зголемување на отпорноста на јавните услуги и инфраструктура на климатски ризици (топлотни бранови, суши, интензивни врнежи, екстремни температури), со цел одржување на континуитетот на услугите и заштита на здравјето на граѓаните.

5.5.1 Клучни климатски ризици релевантни за локалниот контекст

Без навлегување во детална климатска студија, при планирање на мерките за 2027 се земаат предвид најчестите климатски притисоци кои се релевантни и за руралните општини:

- **пораств на температури и топлотни бранови** (ризик за комфорт и здравје, зголемена потрошувачка за ладење),
- **сушни периоди** (ризик за водоснабдување и земјоделство; зголемена работа на пумпи),
- **интензивни врнежи и локални поплави** (ризик за електро-опрема и објекти),
- **екстремни временски настани** (ветер, град, оштетувања на Покриви и надворешни инсталации).

5.5.2 Принципи за интеграција на климатски аспекти (во сите мерки)

Општина Свети Николе ќе применува следни принципи:

1. **ЕЕ прво, но климатски отпорно:** мерките за ефикасност да ја подобрат и отпорноста (изолација што штити и од студ и од жештина; квалитетна столарија со сенчење).
2. **Дизајн за екстреми:** техничките решенија (LED, PV, електро-ормари) да бидат избрани и монтирани за работа при високи температури, прашина, влага и удари од екстремни настани.
3. **Сенчење и пасивни мерки:** предност на пасивно ладење (сенки, вентилација, рефлективни површини) пред зголемена употреба на клима уреди.
4. **Отпорност на комунални услуги:** водоснабдување и јавни услуги да имаат континуитет во услови на суши/пикови.
5. **Мониторинг и индикатори:** следење на потрошувачка и ефекти за да се препознаат трендови поврзани со климатските промени (раст на летна потрошувачка, пикови во сушни периоди).

5.5.3 Интеграција по мерки (конкретни насоки)

(1) Термичка санација на јавни објекти (обвивка, столарија, Покрив)

Климатски аспект: и ублажување и адаптација.

Како се интегрира:

- изолацијата да се проектира за **летна и зимска заштита** (намалување прегревање и загуби);
- избор на фасадни и Покривни материјали со **отпорност на високи температури** и UV;
- предвидување **сенчење** (надстрешници, ролетни, жалузини) особено на јужни/западни фасади;

- подобрување на природна вентилација и заптивање за контрола на инфилтрации;
- проверка на дренажа/олуци за интензивни врнежи (намалување ризик од оштетување).

Очекуван климатски ефект: помала потреба за ладење во лето, подобар комфор при топлотни бранови, и намалени емисии поради помала енергија за греење/ладење.

(2) Регулација и модернизација на греење/ладење (HVAC)

Климатски аспект: адаптација на топлотни бранови и оптимизација на потрошувачка.

Како се интегрира:

- воведување **програмска регулација** (термостати, зонирање) за избегнување непотребно греење/ладење;
- при избор на уреди, да се бараат **високи ефикасности** и стабилна работа при високи температури;
- дефинирање температурни режими за лето/зима (политика за комфор и штедење);
- редовно одржување за да се избегнат дефекти во екстремни услови.

Очекуван климатски ефект: помали пикови на потрошувачка во екстремни летни периоди и намалени емисии.

(3) LED улично осветлување и управување

Климатски аспект: ублажување (намалени емисии) + отпорност на екстремни услови.

Како се интегрира:

- избор на LED опрема со соодветна **IP заштита**, отпорност на прашина/влага и високи температури;
- заштита од пренапони и гром (SPD) за екстремни временски настани;
- оптимизација на режим на работа (зонирање/редукција) за намалување на потрошувачка и емисии;
- каде што е применливо, избор на оптика што ја намалува светлосната загаденост.

Очекуван климатски ефект: значително намалени индиректни CO₂e и помал број дефекти во екстремни услови.

(4) Фотоволтаични системи (PV) на јавни објекти

Климатски аспект: ублажување (ОИЕ) + адаптација преку локално производство и континуитет.

Како се интегрира:

- избор на монтажни системи и панели со отпорност на **ветер/град** и температурни екстреми;
- позиционирање за минимално сенчење и оптимален принос (летни пикови корисни при ладење);
- заштита на електро-опрема од влага/пренапони;
- разгледување можност за PV на објекти што се критични за услуги (општина, комунални погони) за зголемена отпорност.

Очекуван климатски ефект: намалување на емисии и делумна енергетска сигурност во услови на климатски притисоци.

(5) Комунални погони (водоснабдување/пумпи)

Климатски аспект: адаптација на суши и зголемена побарувачка за вода + ублажување преку ЕЕ.

Како се интегрира:

- оптимизација на работа на пумпи за намалување на kWh и заштита од преоптоварување во сушни периоди;
- воведување VFD за флексибилно управување при променливи услови;
- план за континуитет на услугата (резервни делови, сервис, критични ризици);
- намалување загуби во системот (индиректно намалување на енергија).

Очекуван климатски ефект: поотпорен систем за водоснабдување со помала потрошувачка и емисии.

(6) Транспорт (општински/ЈКП) и мобилност

Климатски аспект: ублажување (Score 1) и адаптација (оперативност во екстреми).

Како се интегрира:

- оптимизација на рути и одржување за намалување гориво и емисии;
- постепенa обнова на возен парк со поефикасни возила;
- планирање на работа во екстремни временски услови (сервис, безбедносни протоколи).

(7) Едукативни мерки и јавна свест

Климатски аспект: долгорочна промена на однесување и подготовка на заедницата.

Како се интегрира:

- кампањи за рационална потрошувачка во лето (сенчење, вентилација, оптимално користење клима);
- информации за ЕЕ/ОИЕ како одговор на климатски промени и ценовни шокови;
- едукативни активности во училишта и јавни установи (енергија-клима врска).

5.5.4 Климатски индикатори за следење (предлог за 2027)

За да се следат климатските аспекти паралелно со енергетските KPI, се предлага:

- летна потрошувачка на електрична енергија во јавни објекти (јуни–септември) и споредба со базна година,
- број денови со екстремни температури и појава на пикови на потрошувачка (каде има податоци),
- дефекти/испади на улично осветлување поврзани со екстремни врнежи/ветер,
- континуитет на водоснабдување (ако е применливо) во сушни периоди,
- проценето CO₂e намалување од мерките.

5.5.5 Заклучок

Интеграцијата на климатските аспекти во мерките за 2027 во Општина Свети Николе обезбедува дека инвестициите во енергетска ефикасност и обновливи извори не само што ќе доведат до намалување на трошоците и емисиите, туку и ќе ја зголемат отпорноста на општинските објекти и услуги на климатските промени и екстремни временски настани. На овој начин, општината обезбедува одржлив, практичен и долгорочно отпорен енергетски развој.

5.6. преглед на преземени мерки во претходната година и резултати од имплементација на мерките;

Оваа точка предвидено е да даде преглед на мерките што се реализирале во **претходната година** (референтно: 2025 или последни 12 месеци пред донесување на ОЕП 2027), како и оценка на нивните ефекти врз потрошувачката на енергија, трошоците и емисиите на стакленички гасови. Прегледот треба да послужи за: (1) идентификација на успешни практики што треба да продолжат/да се прошируваат, (2) утврдување на слабости во реализацијата и (3) подобро планирање на мерките за 2027 година.

Со оглед на фактот дека ова е прв Општински Енергетски План на Општина Свети Николе, согласно релевантните законски прописи, не постојат мерки кои се превзмени претходната година ниту пак се евидентирани резултати од имплементацијата на истите.

5.7. Инвестиции и мерки за намалување на потрошувачката на енергија;

Оваа точка ги опфаќа инвестициите и мерките што Општина Свети Николе ги планира/препорачува за 2027 година со примарна цел **намалување на финалната потрошувачка на енергија** во јавниот сектор и поттикнување на намалувања и во приватниот сектор (каде што општината има посредна улога). Мерките се групирани според приоритет и тип на интервенција, со јасна врска до индикатори за следење (kWh, МКД и CO₂e).

5.7.1 Инвестиции и мерки во јавниот сектор (директна надлежност)

1) Модернизација на осветлување (јавни згради и јавни површини)

(а) LED внатрешно осветлување во јавни објекти

- **Инвестиција/мерка:** замена на постоечки светилки со LED + поставување сензори/тајмери во ходници, санитарии и простории со повремен престој.
- **Очекуван ефект:** значително намалување на потрошувачката за осветлување и трошоците за одржување.
- **Индикатори:** број заменети тела; % LED во објект; kWh/год пред/по; МКД/год пред/по.

(б) LED улично осветлување + управување

- **Инвестиција/мерка:** фаза 1–2 на замена на светилки со LED; оптимизација на режим на работа (астро релеи, зонирање, редукација во доцни часови каде е безбедно).
- **Очекуван ефект:** 5–10% заштеди во 2027 (зависно од опфат), со потенцијал 20–30% на среден рок.
- **Индикатори:** kWh/год; kWh/светилка; % LED; број дефекти.

2) Подобрување на термичката обвивка (градежни мерки со висок ефект)

Инвестиции/мерки:

- изолација на покрив/таван на приоритетни јавни објекти (често најисплатлива мерка),
- санација/замена на оштетена столарија и дихтување,
- фасадна изолација (каде што е оправдано и подготвено),
- подобрување на олуци/дренажа (за заштита и долговечност на објектите).

Очекуван ефект: намалување на потребната енергија за греење/ладење, подобар комфор и помали сезонски пикови.

Индикатори: kWh за греење (или количина гориво) пред/по; kWh/m²; МКД за греење.

3) Оптимизација на греење и ладење (HVAC) – регулација и ефикасност

Инвестиции/мерки:

- програмски термостати и зонска регулација,
- сервисирање и балансирање на системи,
- замена на циркулациони пумпи со енергетски ефикасни,
- рационализација на режими на работа (температурни стандарди, часови на работа),
- селективна замена на најнеефикасни уреди (каде што е оправдано).

Очекуван ефект: 5–10% заштеда во објектите каде се воведуваат мерки, со подобрен комфор.

Индикатори: потрошувачка за греење/ладење по објект; број интервенции; стабилност на температура.

4) Енергетска ефикасност во комунални погони (пумпи и електромоторни системи – ако е применливо)

Инвестиции/мерки:

- фреквентни регулатори (VFD) на критични пумпи,
- замена/ремонт на неефикасни пумпи и мотори,
- оптимизација на режими на работа (избегнување „врвови“),
- намалување загуби во системот (индиректно намалување на енергија).

Очекуван ефект: трајни заштеди и подобра стабилност на услугата.

Индикатори: kWh по локација; kWh/m³ (каде е можно); МКД/год.

5) Енергетски менаџмент и мерки (низок трошок, висок ефект)

Инвестиции/мерки:

- регистар на мерни места и месечно следење на сметки,
- откривање аномалии (нагли растови на потрошувачка),
- интерни протоколи за користење на енергија (гасење светла, температурни режими),
- обука на домари/одговорни лица,
- зелени јавни набавки (енергетски критериуми).

Очекуван ефект: спречени загуби и стабилни заштеди без големи инвестиции.

Индикатори: 100% опфат на мерни места; месечни извештаи; документирани корекции/интервенции.

5.7.2 Мерки за намалување на потрошувачката во транспорт (општински/ЈКП)

Инвестиции/мерки:

- целосна евиденција на потрошувачка и километража по возило,
- оптимизација на рути и работни налози,
- сервисни стандарди (гуми/филтри/масло),
- постепенa замена на најнеефикасните возила (кога е возможно).

Очекуван ефект: намалување гориво 3–5% во 2027 со организациски мерки, со поголем ефект на среден рок со обновување на возниот парк.

Индикатори: литри/год; литри/100 km; МКД/km.

5.7.3 Мерки за приватниот сектор (посредна улога на општината)

Иако општината нема директна надлежност врз потрошувачката во домаќинствата и бизнисите, може да придонесе за намалување на потрошувачката преку:

1. **Информативни кампањи и енергетско советување** (изолација, ефикасни печки/клими, навики за штедење).
2. **Промоција на стандарди и добри практики** (на пр. замена на сијалици со LED, дихтување, рационално греење).
3. **Насочување кон програми/субвенции** (национални или донаторски) за ЕЕ и обновување на системи.
4. **Поддршка за групни активности** (инфо-средби со банки/инсталатери без фаворизирање; пример-проекти).

Индикатори (индикативни): број советувања, број учесници на инфо-настани, број пријавени приватни проекти (каде е достапно).

5.7.4 Приоритетна листа на инвестиции за 2027 (препорачан редослед)

1. **LED улично осветлување (фаза 1) + управување** (висок и брз ефект)
2. **LED во најголеми јавни објекти** (брз ефект, ниска сложеност)
3. **Регулација на греење и сервисирање** во приоритетни објекти (брзи заштеди)

4. **Изолација на покрив/таван** на 1 приоритетен објект (висок ефект по вложување)
5. **Пилот мерка во комунален погон** (ако е релевантно: VFD/пумпа)
6. **Енергетски менаџмент** (како предуслов за мерење и контрола на резултати)

5.7.5 Табела (мерки → инвестиција → ефект → индикатор)

Област	Инвестиција/мерка (2027)	Тип	Очекуван ефект	KPI за следење
Јавни згради	LED + сензори во 2+ објекти	капекс/опекс	-5% kWh (згради)	kWh/м ² ; МКД/год
Улично осветлување	LED фаза 1 + управување	капекс	-10% до -20% kWh	% LED; kWh/светилка
Греење	термостати/регулација/сервис	опекс/мал капекс	-5% до -10% (пилот)	kWh/м ² за греење
Обвивка	изолација покрив/таван (1 објект)	капекс	намалени загуби	гориво/kWh пред-по
Комунални погони	VFD/ремонт на пумпа (пилот)	капекс	≥ -5% kWh (пилот)	kWh/локација
Транспорт	евиденција + рути/одржување	организациско	-3% гориво	литри/100 km
Енергетски менаџмент	месечно следење 100%	организациско	спречени аномалии	# извештаи/год

1) Ниска буџетска рамка (брзи мерки, пилот-проекти)

Цел: мерливи заштеди со мала сложеност + подготовка за поголеми инвестиции.

А) Енергетски менаџмент и аудити

- **Енергетски менаџмент (табели/регистар, месечно следење, извештај):** 0–2.000 € (главно организациски)
- **Енергетски аудити (2 објекти):** 2.000–6.000 €

Б) LED во јавни објекти (внатрешно)

- **Општинска зграда + 1 објект (делумна замена):** 3.000–10.000 €
(вкл. тела + монтажа; зависи од број на светилки и потреба од електро-работи)

В) Улично осветлување – пилот зона

- **Пилот замена 50–150 светилки + основно управување:** 8.000–25.000 €

Г) Греење – регулација и сервис

- Термостати/зонирање + сервис (1–2 објекти): 2.000–8.000 €

Д) PV пилот (мала инсталација)

- PV 10–30 kWp (пилот на 1 објект): 10.000–30.000 €

Вкупно (ниска рамка): 25.000 – 80.000 €

2) Средна буџетска рамка (стандардна програма за 2027)

Цел: видлива модернизација во јавниот сектор + PV прва фаза + една градежна мерка.

А) Енергетски менаџмент + аудити + проектна документација

- EMC + 2–4 аудити + предмер/проекти: 6.000–15.000 €

Б) LED во јавни објекти (поширок опфат)

- 2–4 јавни објекти (значителен опфат): 10.000–30.000 €

В) Улично осветлување – фаза 1

- Замена 200–500 светилки + управување (тајмери/фотоќелии/зонирање): 40.000–120.000 €

Г) Термичка санација (висок ефект со умерен буџет)

- Покрив/таван изолација + санации (1 објект): 20.000–60.000 €
- Санација/делумна замена на столарија (ако се вклучи): 10.000–40.000 €

Ѓ) PV – прва фаза

- PV 50–100 kWp (1–2 објекти): 45.000–100.000 €

Е) Комунални погони – пилот (ако е релевантно)

- VFD + електро работи/мерење на 1 пумпа: 5.000–20.000 €

Вкупно (средна рамка): 120.000 – 350.000 €

3) Висока буџетска рамка (амбициозна програма – скалирање)

Цел: значајни заштеди и видливо намалување на трошоци/емисии, со повеќе капитални мерки.

А) Улично осветлување – фаза 1+2 (широк опфат)

- Замена 600–1.200 светилки + напредно управување: 150.000–350.000 €

Б) Јавни згради – комбинирани ЕЕ мерки

- Термичка санација (2 објекти: фасада/Покрив/столарија): 120.000–300.000 €
- HVAC подобрувања/замени (2–3 објекти): 30.000–120.000 €

В) PV – повеќе објекти

- PV 150–300 kWp (2–4 објекти): 130.000–280.000 €

Г) Комунални погони – повеќе интервенции (ако е релевантно)

- 2–3 пумпни локации (VFD/пумпи/SCADA делумно): 30.000–120.000 €

Ѓ) Подготовка и управување со проекти

- аудити/проекти/надзор/управување: 15.000–40.000 €

Вкупно (висока рамка): 350.000 – 900.000 €

4) Ориентациски трошоци по единица (корисно за брз буџет)

- **LED улична светилка (со монтажа):** 120–300 € / парче
- **LED внатрешно тело (со монтажа):** 20–80 € / парче
- **Фотоволтаици (инсталирано):**
 - 10–30 kWp: ~900–1.300 € / kWp
 - 50–300 kWp: ~750–1.100 € / kWp
- **Изолација покрив/таван (јавен објект):** ~15–40 € / м² (зависи од систем и пристап)
- **Замена на прозорци/столарија:** ~120–250 € / м² прозор
- **VFD за пумпа (со монтажа/електро):** 2.000–10.000 € (зависи од kW)
- **Енергетски аудит (мал/среден објект):** 1.000–3.000 € / објект

5.8. Инвестиции и мерки за намалување на енергетската сиромаштија;

Енергетската сиромаштија претставува состојба кога домаќинствата не можат да обезбедат соодветно греење/ладење, осветлување и основни енергетски услуги поради ниски приходи, неефикасни објекти/уреди и високи трошоци за енергија. Во Општина Свети Николе, како општина, енергетската сиромаштија најчесто е поврзана со: (1) неадекватна термичка обвивка на домови, (2) стари и неефикасни печки/уреди, (3) високи зимски трошоци за греење и (4) ограничен пристап до инвестиции.

Оваа точка предлага мерки што општината може да ги реализира во 2027 година преку **директни нискобуџетни интервенции, таргетирани програми и посредна поддршка** за користење надворешни фондови, со цел да се намалат сметките и да се подобри комфорот и здравјето на ранливите домаќинства.

4.8.1 Цел и принципи (таргетирање и правичност)

Цел 2027: намалување на енергетските трошоци и подобрување на условите за живеење кај ранливите домаќинства преку комбинација на „брзи“ ЕЕ мерки и поддршка за поголеми инвестиции.

Клучни принципи:

- **Таргетирање:** мерките да се насочат кон домаќинства со највисок ризик (ниски приходи, самечки лица, стари лица, семејства со деца, лица со попреченост).
- **„ЕЕ прво“:** прво намалување на загуби (изолација, заптивање), потоа ефикасни уреди.
- **Едноставни процедури:** минимална бирократија, помош при апликации.

- **Мерливост:** едноставни индикатори – број опфатени домаќинства, тип на интервенции, проценета заштеда.

5.8.2 Предложени инвестиции и мерки за 2027 (општинско ниво)

МС-1: „Пакет брзи интервенции“ за ранливи домаќинства (нискобуџетни ЕЕ мерки)

Опис: Општината обезбедува мал „енергетски пакет“ со материјали и/или услуга за намалување загуби, особено пред зимска сезона.

Типичен пакет:

- дихтунг ленти за врати/прозорци, силиконски заптивки,
- изолација за цевки и бојлери,
- рефлективни фолии зад радијатори (каде има),
- замена на класични сијалици со LED,
- основни поправки (мали дефекти што создаваат големи загуби – каде е безбедно).

Опфат (ориентациски): 30–100 домаќинства во 2027 (во зависност од буџет).

Очекуван ефект: намалување на сметки и подобар комфор со мала инвестиција.

Индикатори: број домаќинства; број пакети; проценета заштеда (kWh или МКД).

Ориентациски буџет:

- 50–150 € по домаќинство (материјали)
- 80–250 € по домаќинство (материјали + монтажа/помош потврдена преку локални мајстори)

МС-2: Општинска поддршка за замена на неефикасни уреди за греење (таргетирана замена)

Опис: Таргетирана помош за замена на најнеефикасни/небезбедни уреди (стари печки/греалки) со поефикасни решенија (каде што е оправдано и безбедно).

Модел:

- кофинансирање (на пр. 30–50% од трошокот) за ранливи домаќинства,
- ваучер модел со лимит по домаќинство

Индикатори: број заменети уреди; проценета заштеда на гориво/струја; подобрување на комфор.

Ориентациски буџет: 150–400 € поддршка по домаќинство (зависно од моделот и уредите) + административен трошок.

Напомена: оваа мерка се прави со јасни критериуми и технички стандарди, за да се избегне ризик од локално загадување (ако се користи биомаса) и да се гарантира безбедност.

МС-3: Микро-грантови за „минимална санација“ (покрив/прозорец/врата) кај најранливите

Опис: Мал фонд за најкритични поправки и санации кои директно ја намалуваат потрошувачката (на пр. замена на една врата/прозорец, санација на протекување на покрив, изолација на таван).

Опфат: 10–30 домаќинства (пилот).

Индикатори: тип на санација; број домаќинства; проценета заштеда.

Ориентациски буџет: 300–1.000 € по домаќинство (во зависност од обемот и приоритетот).

МС-4: Општинско енергетско советување и „помош при апликации“

Опис: Контакт-точка во општината што им помага на граѓаните да пристапат до постојни државни/донаторски програми и да ги изберат најисплатливите мерки.

Активности:

- месечни термини за советување,
- помош при собирање документи и апликации,
- упатства за рационално греење/ладење и избор на уреди,
- база на чести прашања (FAQ) и краток водич.

Индикатори: број советувања; број поднесени апликации со поддршка; број одобрени случаи.

Ориентациски буџет: 0–3.000 € (во зависност дали е организациско или со надворешна поддршка).

МС-5: Едукативни активности за рационално користење енергија (насочени кон ранливи групи)

Опис: Нискобуџетни активности со мерлив ефект преку навика и правилно користење на уреди.

Примери:

- кратки работилници во месни заедници,
- водичи за „топло дом – ниски сметки“,
- совети за безбедно греење и вентилација.

Индикатори: број настани; број учесници; анкета за навика (пред/по).

Ориентациски буџет: 500–2.000 €.

МС-6: Поттикнување „колективни решенија“ – групни набавки и партнерства

Опис: Општината организира групни презентации и (каде е возможно) групни набавки за LED, материјали за изолација, едноставни ЕЕ мерки, со цел пониска цена за граѓаните.

Индикатори: број учесници; проценета намалена цена; број реализирани набавки.

Ориентациски буџет: 0–1.000 € (организациски).

5.8.3 Ориентациски буџетски сценарија за 2027 (енергетска сиромаштија)

Сценарио 1 – Ниско (пилот програма): 5.000 – 15.000 €

- 30–60 „брзи пакети“ + советувашиште + 1–2 едукативни настани.

Сценарио 2 – Средно (видлива програма): 15.000 – 50.000 €

- 60–150 „брзи пакети“
- 10–30 микро-грантови за минимална санација
- ограничена поддршка за замена уреди (ваучери)
- редовно советувашиште.

Сценарио 3 – Високо (таргетирана трансформација): 50.000 – 150.000 €

- 150–300 пакети
- 30–80 микро-грантови за санации
- 30–60 ваучери за замена на неефикасни уреди
- посилна кампања и поддршка за апликации.

5.8.4 Механизам за избор на корисници (критериуми – предлог)

За транспарентност, општината утврдува критериуми, на пример:

- домаќинство со ниски приходи (доказ/изјава според општински правила),
- самечки пензионери/стари лица,
- семејства со деца со ниски приходи,
- лица со попреченост,
- куќи со видливи термички проблеми (стара столарија, протекување, без изолација),
- висок удел на трошок за енергија во вкупните приходи (индикативно).

5.8.5 Очекувани резултати и индикатори

Очекувани резултати за 2027:

- намалени сметки и подобрен комфор кај опфатените ранливи домаќинства,
- подобрена информираност и поголем пристап до програми/субвенции,
- создаден механизам што може да се проширува во 2027+.

Клучни индикатори:

- број опфатени домаќинства (по мерка),
- вид и вредност на интервенции,
- индикативна заштеда (МКД/год по домаќинство),
- број советувања и поднесени апликации со општинска поддршка.

Табела 5.8-А: Акционен план за намалување на енергетската сиромаштија – 2027 (Општина Свети Николе)

Бр.	Мерка/активност	Опфат 2027 (таргет)	Буџет – ниско (€)	Буџет – средно (€)	Буџет – високо (€)	Одговорен субјект	Рок (до)	КРИ / индикатори	Начин на верификација
1	МС-1 „Пакет брзи интервенции“ (дихтунзи, изолација цевки/бојлер, LED сијалици, мали поправки)	30–60 домаќ.	5.000 – 9.000	10.000 – 20.000	25.000 – 45.000	Општина (социјала/комуналии) + МЗ	30.11.2027	# домаќинства; # пакети; проценета заштеда (МКД/год)	Записници за испорака, листи на корисници, фото-доказ, анкетен прашалник
2	МС-2 Ваучер/кофинансирање за замена на неефикасни уреди за греење (таргетирано)	10–20 домаќ.	2.000 – 5.000	6.000 – 15.000	20.000 – 45.000	Општина + комисија за избор	15.12.2027	# заменети уреди; проценета заштеда; подобрен комфор	Фактури/гаранции, изјава за монтажа, проверка на терен (примерок)
3	МС-3 Микро-грантови за „минимална санација“ (врата/прозорец/Покрив/таван – најкритични случаи)	5–10 домаќ.	2.000 – 6.000	10.000 – 25.000	30.000 – 70.000	Општина (урбанизам/комуналии)	30.10.2027	# санации; тип интервенција; проценета заштеда	Договор/решение, пред/по фото, записник за прием
4	МС-4 Енергетско советувалиште + помош при апликации (термини, FAQ, водич)	50–150 советувања	0 – 1.000	1.000 – 3.000	3.000 – 8.000	Општина (контакт-точка/ЛЕР)	31.12.2027	# советувања; # поднесени апликации; # одобрени	Евиденција, регистар на посетители, копии од апликации (со согласност)
5	МС-5 Едукативни активности во месни заедници („Топло дома – ниски сметки“, безбедно греење)	2–4 настани	300–800	800–2.000	2.000–5.000	Општина + училишта/НВО	30.11.2027	# настани; # учесници; анкета пред/по	Листи на присутни, материјали, кратка анкета
6	МС-6 Групни набавки/партнерства (LED, материјали за дихтување/изолација) – организациска мерка	1–2 групни акции	0–300	300–1.000	1.000–2.500	Општина (јавност/ЛЕР)	31.10.2027	# пријавени домаќ.; проценета	Записник, понуди, листи на интерес

Бр.	Мерка/активност	Опфат 2027 (таргет)	Буџет – ниско (€)	Буџет – средно (€)	Буџет – високо (€)	Одговорен субјект	Рок (до)	КРИ / индикатор и	Начин на верификација
								пониска цена	
7	МС-7 Критериуми + јавен повик + комисија за избор (транспарентно таргетирање)	1 повик	0–300	300–800	800–1.500	Совет/Град оначалник + Комисија	31.03.2027	Објавен повик; # пријави; # одобрени	Објава, решенија, записници
8	МС-8 Мониторинг и извештај за резултати (2027)	1 извештај	0–300	300–1.000	1.000–2.000	Енергетски менаџер + финансии	31.03.2027	Вкупен опфат; € потрошени; проценета заштеда	Годишен извештај, табели, примерок сметки/анкети

5.9. Индикатори за мониторинг за секоја од предложените мерки.

Оваа точка ги дефинира **индикаторите за мониторинг (КРИ)** за сите предложени мерки во ОЕП 2027, со цел да се обезбеди редовно следење, верификација на ефектите и годишно известување (kWh, МКД и CO₂e). Индикаторите се поставени така што можат реално да се собираат преку сметки, регистри, записници од изведба и извештаи од системи (PV мониторинг, сервисни книги).

Принцип: За секоја мерка се следат најмалку:

- (1) **индикатори на реализација (output)** – што е направено,
- (2) **индикатори на ефект (outcome)** – kWh/МКД/CO₂e, и
- (3) **начин на верификација** – каде се гледа/докажува.

5.9.1 Стандардни индикатори (важат за сите мерки)

- **Output:** број објекти/единици опфатени, количини (парчиња, m², kWp, kW), датум на прием.
- **Outcome:** промена во потрошувачка (kWh), промена во трошок (МКД), промена во емисии (tCO₂e).
- **Квалитет/оперативност:** број дефекти, време на застој, задоволство/комфор (каде е применливо).

5.9.2 Табела: индикатори по мерка (2027)

А) Технички мерки (јавен сектор)

Шифра	Мерка	Output KPI (реализација)	Outcome KPI (ефект)	Фреквенција	Начин на верификација
ТМ-1	LED внатрешно осветлување во јавни објекти	# заменети тела; % LED по објект; # сензори/тајмери	kWh/год за осветлување (пред/по); вкупно kWh/год по објект; МКД/год за струја; tCO ₂ e (Scope 2)	месечно + годишно	записници за прием, фактури, попис, сметки по мерно место
ТМ-2	LED улично осветлување + управување	# LED светилки; % LED; # пилот-зони со управување; # SPD/заштити	kWh/год улично осветлување; kWh/светилка; МКД/год; # дефекти/год; tCO ₂ e (Scope 2)	месечно + годишно	сметки, технички попис, сервисна евиденција, записници
ТМ-3	Термичка санација (обвивка) на јавен објект	m ² изолација (покрив/фасада); # прозорци/врати; # објекти	kWh за греење/год (или количина гориво) пред/по; kWh/m ² ; МКД за греење; индикатор за комфор (темп. режим)	сезонски + годишно	предмер/изведба, прием, фактури, сметки/фактури за гориво, термостати/логови
ТМ-4	Оптимизација на греење/ладење (HVAC)	# објекти со термостати/зонирање; # сервисирани системи; # заменети пумпи	kWh/год за греење/ладење; МКД/год; # дефекти; стабилност на температура	месечно/сезонски	сервисни книги, прием, сметки, логови од регулација (ако постои)
ТМ-5	PV на јавни објекти (пилот/фаза 1)	инсталирани kWp; # објекти; време на работа (uptime)	произведени kWh/год; % покриеност на сопствена потрошувачка; МКД заштеда; tCO ₂ e избегнати	месечно + годишно	PV мониторинг/инвертер извештаи, записник за пуштање, сметки/нетирање
ТМ-6	Соларни колектори за топла вода	m ² колектори; # системи; капацитет бојлер	kWhth/год; намалени kWh/гориво за топла вода; МКД/год	сезонски + годишно	технички прием, мерачи/проценка по методологија, сметки
ТМ-7	Комунални погони (VFD/пумпи/оптимизација)	# локации; инсталирани VFD (kW); # ремонтирани/заменети пумпи	kWh/локација пред/по; kWh/m ³ (ако има мерење); МКД/год; # прекини/дефекти	месечно + годишно	сметки, мерења/SCADA (ако има), сервисни записи
ТМ-8	Транспорт (општински/ЈКП) – оптимизација	100% евиденција по возило; # возила опфатени; # сервисни интервенции	литри/год; литри/100 km; МКД/km; tCO ₂ e (Scope 1)	месечно + годишно	книги за гориво, фактури, километража/налози

Б) Административни и организациски мерки

Шифра	Мерка	Output KPI	Outcome KPI	Фреквенција	Верификација
АМ-1	Енергетски менаџмент (регистар + месечно следење)	% мерни места во регистар; # месечни извештаи	детектирани/коригирани аномалии; тренд на потрошувачка; точност на базна линија	месечно	регистар, табели, извештаи, сметки

Шифра	Мерка	Output KPI	Outcome KPI	Фреквенција	Верификација
AM-2	Енергетски аудити/проекти	# аудити; # подготвени предмери/проекти	# мерки подготвени за финансирање; очекувани kWh/МКД/CO ₂ e (проценети)	квартално/годишно	извештаи од аудит, проектна документација
AM-3	„Зелени“ јавни набавки	# тендери со ЕЕ критериуми; % набавки со LCC пристап	подобрен квалитет, помал број дефекти; индиректни заштеди	годишно	тендерска документација, записници, гаранции
AM-4	Следење/верификација и годишен извештај	изработен извештај; ажурирани KPI	документирани заштеди (kWh/МКД) и CO ₂ e	годишно	годишен извештај (до 31.03.2027)

В) Едукативни и комуникациски мерки

Шифра	Мерка	Output KPI	Outcome KPI	Фреквенција	Верификација
ЕД-1	Програма за енергетски одговорно однесување (јавни објекти)	# обуки; # објекти со протокол; # контролни листи	намалени „аномалии“; индикативна заштеда (kWh) во споредба со тренд	квартално	протоколи, листи, извештаи од енергетски менаџер
ЕД-2	Инфо кампањи за граѓани/бизнис (ЕЕ/ОИЕ)	# настани; # учесници; # советувања	# иницирани приватни проекти (индикативно); зголемена информираност	квартално	евиденција, анкети, извештај

Г) Финансиски мерки и програми

Шифра	Мерка	Output KPI	Outcome KPI	Фреквенција	Верификација
ФН-1	Буџетска програма за ЕЕ/ОИЕ	усвоена програма; реализиран % буџет	реализирани мерки; генерирани заштеди	квартално/годишно	буџетски извештаи, договори
ФН-2	Аплицирање за надворешни средства	# апликации; одобрени средства (€)	# реализирани проекти од грантови; ефект (kWh/CO ₂ e)	квартално/годишно	апликации, договори, извештаи
ФН-3	ESCO/ЈПП (ако се применува)	изработена анализа; потпишан договор	гарантирани заштеди (kWh/МКД); M&V извештаи	годишно	договори, M&V протоколи

Шифра	Мерка	Output KPI	Outcome KPI	Фреквенција	Верификација
ФН-4	Реинвестирање на заштеди	износ реинвестиран (МКД/€)	број нови мерки финансирани од заштеди	годишно	финансиски извештај
ФН-5	Поддршка за приватни инвестиции (нефинансиска)	# советувања; # водичи/материјали	индикативен раст на приватни ОИЕ/ЕЕ	годишно	евиденција, анкети

5.9.3 Индикатори за мерки за енергетска сиромаштија (од т.4.8)

Мерка	Output KPI	Outcome KPI	Верификација
МС-1 „брзи пакети“	# домаќинства; тип пакет	индикативна заштеда (МКД/год); подобрен комфор	листи на корисници, фото-доказ, кратка анкета
МС-2 ваучери за уреди	# заменети уреди	индикативна заштеда; безбедност/комфор	фактури, гаранции, теренска проверка (примерок)
МС-3 микро-санации	# санации; тип интервенции	индикативна заштеда; намалени загуби	записници, пред/по фото
МС-4 советувашиште	# советувања; # апликации	# одобрени/реализирани случаи	регистар, извештај
МС-5 едукација	# настани; # учесници	анкета пред/по	листи, анкети
МС-6 групни набавки	# учесници	пониска цена (индикативно)	понуди, записници

5.9.4 Минимален сет KPI за годишен извештај

За да биде извештајот краток и јасен, се препорачува секоја година да се прикажат најмалку:

- **kWh/год јавни згради, kWh/год улично осветлување, литри/год транспорт**
- **инсталирани kWp PV и произведени kWh PV**
- **вкупни трошоци за енергија (МКД/год) во јавниот сектор**
- **вкупни емисии (tCO₂e, за јавниот сектор**
- **# реализирани мерки и % реализација на буџет**

ДЕЛ 6. ИНТЕГРИРАНО ПЛАНИРАЊЕ НА ОПШТИНСКИ ЕНЕРГЕТСКИ КАПАЦИТЕТИ И ИНФРАСТРУКТУРА

6.1. Најпогодни региони и локации за инвестиции во фотонапонски електроцентрали со инсталирана моќност помала 1 MW;

Општина Свети Николе се наоѓа во Овче Поле, со рамничарски карактер и добра транспортна достапност (магистрален пат М5 и железничка линија Велес–Кочани минуваат низ општината), што ја прави повољна за мали и средни фотонапонски проекти, особено **Покривни и мали земјени постројки** на веќе нарушени/непродуктивни површини.

- Површина по КЕЦ (вклучени сите општини на територијата на предметниот КЕЦ-Штип), број на мерни места, должина на среднонапонска и нисконапонска мрежа и број на трансформаторски станици ТС (СН/НН)

КЕЦ Штип со електрична енергија напојува четири општини: Штип, Свети Николе, Карбинци и Лозово:

- со вкупна површина од 1458km²
- жители 73.312
- број на броила 32116

Должина на мрежа и број на трансформаторски станици:

СН кабел	244.145
СН надземна мрежа	452.880
НН кабел	85.729
НН надземна мрежа	361.567
Број на трансформаторски станици	318

Тарифни потрошувачи

Категорија	Број
Вкупно мерни места – ЕВНМКАД	30.463
Мали потрошувачи MV1	0
Мали потрошувачи MV2	6
Мали потрошувачи LV1.2	42
Мали потрошувачи LV1.1	0
Мали потрошувачи LV2	1919
Домаќинства MV2	0
Домаќинства LV1.2	2
Домаќинства LV2	28.494

Либерализирани потрошувачи

Категорија	Број
Вкупно мерни места – EVNMKAД	1653
MV1 директно приклучени 110kV/(35,20,10,6)kV	1
MV2 приклучени на среден напон	155
LV12 директно приклучени (35,20,10,6)kV/0,4kV	174
LV1.1	271
LV2 приклучени на низок напон	1052

Тарифни + либерализирани потрошувачи (вкупно)

Категорија	Број
Вкупно мерни места – EVNMKAД	32.116

- испорачана електрична енергија (kWh) за последните 12 месеци за категориите домаќинства и мали потрошувачи кај универзален снабдувач и вкупна потрошувачка по КЕЦ по категории на приклучок (MV1, MV2) и јавно осветлување за 2025 година .

2025	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
KEC Stip Grid Losses	4.133.218	3.225.962	2.354.759	1.860.547	668.222	1.704.976	1.682.195	1.396.694	1.497.299	3.111.742	3.360.758	4.982.71

	MV1	36.519,00	32.000,50	30.502,50	26.509,00	24.059,00	25.242,00	28.731,50	28.689,50	27.128,50	32.452,00	33.397,00	39.273,50
	MV2	3.251.419,	3.196.945,	3.088.568,9	2.801.771,	2.718.343	2.830.973	3.126.580,	2.463.916	3.418.987,	3.834.625,	3.870.522,	4.156.469
	LV1.1	204.410,8	164.331,6	165.666,7	139.384,9	129.043,4	113.476,8	121.090,5	143.069,4	162.307,1	188.792,6	198.199,8	231.973,
KEC Stip	LV1.2	1.729.779,	1.582.636,	1.294.980,	1.143.540,	1.067.786,	1.259.176,	1.552.503,	1.374.769,	1.536.100,	1.413.280,	1.491.427,	1.802.788
	LV.2	15.451.165	14.016.819,	12.006.887,	10.309.164	8.160.424	7.959.597	9.509.183,	8.418.408,	7.218.720,	10.601.458	11.138.685	14.414.287
	Totals	20.673.294	18.992.733	16.586.606	14.420.370	12.099.657	12.188.465	14.338.089	12.428.854	12.363.244	16.070.609	16.732.231	20.644.793

KEC Stip	Household	12.950.54	11.802.66	10.088.24	8.637.540	6.580.887	6.130.421	7.372.981	6.444.659	5.402.739	8.753.214	9.263.679	12.026.32
	Small Customers	1.064.257	966.381	768.868	649.576	605.107	723.641	873.810	720.248	711.840	614.060	630.492	774.228
	Total	14.014.79	12.769.04	10.857.11	9.287.115	7.185.994	6.854.061	8.246.791	7.164.907	6.114.579	9.367.274	9.894.171	12.800.55

- инсталирана моќност на секоја електроцентрала на територијата на одделниот КЕЦ

Име на трафостаница		Моќност ВН трафостаница		
КЕЦ	Тип на производител	(MVA)	(kW)	110/x;35/10 (20) kV
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	AMCM	6	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Сенак 4 зелена	6	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Младински Дом	6	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Суд	25	Централна Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Елг Солар 1	881,92	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Елг Солар 2	774	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	Вивенди ЗЕН	108	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Елг Солар 3	582	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Елг Солар 4	576	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Овче Поле Соларекс	1400	Овче Поле
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Балканска 1	6	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Единство Помпа	120	Свети Николе
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Радање 1 Кула	40	Балван
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Млин Водоцрп	36	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Горобинци 2	40	Свети Николе
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Астибо 1	70	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Зона Север	170	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Чардаклија Инвестра 1	795,7	Штип 1
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Чардаклија Колев 2	999	Штип 1
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Бел Камен 3	36	Свети Николе
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	EAM	389	Штип 1
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Црн Камен Електрани 2	1000	Свети Николе
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Амзабегово 3	999,18	Овче Поле
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Амзабегово 4	999,75	Овче Поле
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Амзабегово 5	999,75	Овче Поле
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Алумина 2	5,99	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Зоко Харт	32,5	Балван
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Колев Солар	1080	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Амзабегово 7	900	Овче Поле
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Карбинци 3	20	Балван
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Благој Мучето	5	Централна Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мазги	25	Централна Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Дузлак 2	6	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Воени Кули	6	Централна Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Радањски Пат 3	6	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	9	6	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Градски Пазар	6	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Еко Струја	1000	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	И.Л. Рибар	5	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 77	6	Централна Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 77	6	Централна Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Караорман Инвестра 2	1260	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Караорман Инвестра 3	1260	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Караорман Инвестра 4	1260	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	ВИТ	120	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала		1320	Овче Поле
Штип	фотонапонска електроцентрала Prosumer	Чардаклија Уретани	149,85	Штип 2

Штип	Фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Три чешми 3	40	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Таринци Модена 2	892,71	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Благово	36	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Индустриска 1	264,6	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Дузлак 1	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Норден 2	2500	Штип 2

Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 70	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	ДА Конфекција	80	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Исар 1	6	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 70	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Балкан Експрес	300	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Брилијант 1 Терминал	100	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Долни Балван МП Солар	1999,8	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Автокоманда 3	40	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Брегаличка	50	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Љуботен Хај Енерџи	1500	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	9. км Т&М	6	Лакавице
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Автокоманда 3	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Дрво Декор	40	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Кадидере	5	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Брегаличка	36	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Брилијант 3	386	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Макпетрол	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Караорман Инвестра 1	1260	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Зона север	160	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 85	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Стрелиште	6	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Карбинци 3	20	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Сењак 1	40	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Караорман Соларис Енерџи	660	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 70/А	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Здраве1 Дом 1	6	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Бау Инженеринг	39,99	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Јован Димитров	39,99	Лакавице
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Оранџери 1	39,99	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Хотел Изгрев	39,99	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Баби 4	40	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Педагошка Академија	100	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Маџги	6	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 77	6	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Штип 2	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Спортски аеродром Сушево	40	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Боник 1	20	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Кумановски Пат 2	108,29	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Сарчијево Миџен 2	1620	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Поглед	100	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Млин водоцрп	6	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	БИМ	324	БП Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Зона Север	39,99	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Макпетрол	100	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Југотугун Дрмали	39,99	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Стрелиште	5	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Балканска 3	39,99	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Јаг'јемезлер	39,99	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	9. км Ленида Експрес	20	Лакавице
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Сутјеска	5	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Каленица	40	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Сутлак	6	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Баби 5	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Баби 4	5	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 85	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мар-Ева Мар	180	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Брегаличка	140,36	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Астибо 1	249,6	Индустриска Штип

Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 85	4	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Прогрес	129,6	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Зона Север	95,85	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Кондево	0	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Снабдител	6	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Лиска 1	12	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Здружение на возачите	0	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Астибо 4 Напредок	176,12	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Астибо 2	176,12	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Техникал Текстајлс	0	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Сусара Ларс	266	Лакавице
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Маларична	3,2	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Личка	6	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Карбинци 3	15	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Карбинци 3	15	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Расадник Серта	15	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Градска библиотека	15	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Историски архив	15	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	ЕМУЦ	35	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	8 Ноември Блок 19	18	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Крушите 1 Кула	25	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП ЕСИ Солар	998,66	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП ЕУРО Солар	999,65	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Сењак 1	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Суд	25	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Филтер Станица	15	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Амзабегово 6	1000	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Амзабегово 9	1600	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Амзабегово 2	999,18	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП МГИ Енергетика	960	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Месна Индустрија	846	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Чардаклија Колев 1	999	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Чардаклија Колев 3	999	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Амзабегово 1	10000	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Текома	1000	Лакавице
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Вршаково ДАГ Енерџи	1291,52	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Долани Електрани	1362	Лакавице
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Југопутун Мавис	250	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП фотоСоларис МИГ	47	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Солар ОНЕ	2400	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Амзабегово 10	5000	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Амзабегово 8	2000	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Астибо 3	93,15	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Астибо 4 Напредок	320,85	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	64	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	480	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	950	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	5900	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	64	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	480	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	950	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Тринити Пеширово	2970	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Делисинци Елан	400	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Диферент Енерџи	990	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	950	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	480	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	950	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВПП Баби Електрани	3655	Штип 2

Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Суво Грло Лозар	0	Лакавице
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Зона Север 2	2559,245	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Солис Фундус 7	400	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Солар Пет 1	1000	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Солар Пет 3	875	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Солар Пет 4	725	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Солар Пет 2	800	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	179138	495	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Неманици Солис Фундус 2	497,5	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Неманици Солис Фундус 6	750	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Неманици Солис Фундус 5	200	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	ЕМО	240	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Метална	10,99	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Три Чешми 2	5	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Три Чешми Солар Веј	1700	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Караорман Елан Солар	660	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Снабдител	440	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Пребек 1	100	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Фортуна 1	4894,56	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Анротекс	91	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Норден 1	2500	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Бетасолар	2500	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Зона Север	132	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Фруктана	237,5	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Змај Промет ПВП	400	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Ќрупиште 2 слоси	5,99	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Колев Солар 2	1080	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Активна	221,9	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Свињарска фарма	216	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Таринци 1	5,04	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Семак Фешн	665,9	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Сарчијево БиЖ 1	4786,74	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Делисинци Радон	975	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Комплекс Дукјани	260	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Анротекс	120	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Сарчијево Мизен 1	1620	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Доброшани ИЦС 3	900	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Ф-ка за сточна храна	244,2	Овче Поле
Штип	Термоелектрична централа на биомаса	БиИнтерпрејс	1998	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Солар Веј	800	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Мултикрем	64	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Астибо 3	5,99	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Снабдител	320	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Црн Камен Електрани	1000	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Прогрес	132,72	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Лонгуров	228,8	Индустриска Штип

Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Балканска 2	5,99	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Анротекс	30	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Сарчијево ВЖ 2	2567,6	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Сарчијево ВЖ 3	862	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван ФИ Соник	1400	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Метална	48	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Метална	27	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Сити Мол	360	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Неманици Солис фондус 9	385	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Снабдител	40	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Брегалничка	200	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Овче Поле Хотел	122	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Неманици Солис фондус 8	385	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Три Чешми ВИГ	900	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Три Чешми КИГ-ГО 3	2700	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Три Чешми КИГ-ГО 1	3300	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Кадидере	6	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Баби 5	5	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Виг Солар 1	3408,08	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Виг Солар 2	3112,02	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Виг Солар 3	3643,12	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Виг Солар 4	3708,66	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Исар 1	5	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Лион 2	380	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Три Чешми КИГ-ГО 2	900	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Коки Лукс Млин	220	Свети Николе
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Караорман ЈСН	1000	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Пиринска 3	5	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Блок 70	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Баби 4	6	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Балекс	800	Балван
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Горна Железничка	6	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Доброшани ИЦ 2	900	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Доброшани ИЦ 1	900	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Долни Балван Фото Енерџи	3150	Штип 2
Штип	Фотонапонска електроцентрала Prosumer	Дом на Културата	205	Централна Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП ЕАМ	4960	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Калимерово 1	981	Индустриска Штип
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Емир Солар 3	7550	Штип 1
Штип	Фотонапонска електроцентрала	Овче Поле	900	Овче Поле
Штип	Фотонапонска електроцентрала	ПВП Таринци ВМЕ	1625	Штип 1

Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Чардаклија Инвестра 2	991,4	Штип 1
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Караорман Санфилд	1000	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Млекара	100	Свети Николе
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Делисинди ИРА	1200	Овче Поле
Штип	фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Мода	444	Свети Николе
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Црковци ВМЕ 1	5000	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Ќрулиште 2 Силоси	430	Балван
Штип	фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Албатрос	450	Индустриска Штип
Штип	фотонапонска електроцентрала_Prosumer	Стел Имепс	302	Штип 1
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Солар ОНЕ	900	Балван
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Солар ОНЕ	440	Балван
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Таринци Модена 1	863,28	Штип 2
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Солар ОНЕ	184	Балван
Штип	фотонапонска електроцентрала	ПВП Ерцелија Солар 1	8500	Овче Поле

- листа на напојни ТС (ВН/СН) трафостаници и инсталирана моќност

РБ	ТС	ЕТР1 [кV]	ЕТР2 [кV]	ЕТР3 [кV]	Вкупна инсталирана моќност примар [MVA]	Вкупен број на ЕТР во напојна ТС	Максимална превземена моќност од преносна мрежа [MW]	Максимална предадена моќност кон преносна мрежа [MW]	Моќност на приклучени обновливи извори на ЕЕ [MW]	Моќност на обновливи извори на ЕЕ со издадени согласности од ОДС [MW]	Вкупна моќност на приклучени и издадени согласности од ОДС [MW]
1	ТС 35/10 кV Индустриска	35/10,5	35/10,5		16	2			10	0,1	10,1
2	ТС 35/10 кV Централна	35/10,5	35/10,5		16	2			0,4	0	0,4
3	ТС 110/35/10 кV Штип 1	110/36.75/10.5	2)110/36.75/10.5		80	2	29,2	56	74	10,5	84,5
4	ТС 35/10 кV Лаковица	35/10,5	35/10,5		5	2			2,7	0,1	2,8
5	ТС 35/10 кV Балван	35/10,5	36/10.5		8	2			8,2	5,5	13,6
6	ТС 35/10 кV Свети Николе	35/10.5	36/10.5		16	2			5,9	2,8	8,7
7	ТС 110/35/10 кV Овче Поле	110/36,75/21(10,5)	110/(21)10,5		80	2	10,1	39,7	52,6	14,4	67
8	ТС 110/35/10 кV Штип 2	110/10,5(21)/(10,5)	110/36.75/10.5		60	2	26,9	34,3	53,6	11,2	64,8

- капацитет на напојни трансформаторски станици ТС (ВН/СН) за приклучување на електроцентрали

1 Напојна трансформаторска станица: Овче Поле

- Моќност на трансформатор (MVA): 60.00
- Процент на искористеност (%): 100.00
- Процент на искористеност со вклучени постапки во тек (%): 574.00

2 Напојна трансформаторска станица: Свети Николе

- Моќност на трансформатор (MVA): 16.00
- Процент на искористеност (%): 100.00
- Процент на искористеност со вклучени постапки во тек (%): 238.00

6.1.1 Типови ФВ проекти < 1 MW

1. **Покривни ФВЕ (10–500 kWp)** – јавни објекти, училишта, спортски/културни објекти, магацини, фарми, деловни објекти.
2. **Мали ФВЕ поставени на земја (200 kWp – 1 MW)** – на општинско земјиште/комунални локации, „brownfield“ парцели, деградирани терени, површини покрај инфраструктура, или во рамки на индустриски/стопански дворови.
3. **Агро-ФВ (пилот)** – само каде што не се нарушува примарната земјоделска функција (поради доминантно земјоделски карактер на општината).

6.1.2 Критериуми за избор на најпогодни региони/локации)

А) Задолжителни услови (елиминациски)

- **Правно-урбанистичка усогласеност:** локацијата да е дозволена со важечки план/режим на користење (градежно земјиште/компатибилна намена, или јавен објект).
- **Приклучок на мрежа:** можност за добивање „согласност за приклучување“ од операторот на дистрибутивниот систем (ОДС), согласно мрежните правила.

- **Избегнување конфликт со чувствителни подрачја:** водотеци/плавни зони, заштитени подрачја и културно наследство (каде е применливо).

Б) Техничко-економски критериуми (за рангирање)

- **Сончев ресурс:** избор на микролокации со висок PV потенцијал (како ориентација може да се користат мапи од Global Solar Atlas/World Bank GIS слоеви).
- **Терен:** за земјени ФВЕ – наклон мал (типично < 5–10%), стабилна подлога, без засенчување.
- **Близина до приклучна точка:** што поблиску до НН/СН мрежа/трафостаница, тоа помал трошок и помал ризик. Како прв скрининг може да се користи интерактивната GIS мапа на „Електродистрибуција“ со слободни капацитети (информативна, со потреба за официјална потврда).
- **Пристап:** близина до пат (М5 и локална мрежа) и можност за пристап на механизација.
- **Сопственост и „чисти“ имотно-правни односи:** општински парцели (за општински проекти) и приватни парцели со уредна документација (за инвеститори).

6.1.3 Приоритетни региони и локациски „кошници“ во Општина Свети Николе

Група 1: Покривни локации – јавен сектор (најбрзо изводливо за општината)

Овие локации се најповолни затоа што немаат земјишен конфликт, имаат готова инфраструктура и се блиску до потрошувачка:

- **Општинска зграда/јавни установи во Свети Николе** (администрација, здравствена установа и сл.)
- **Образовни објекти:** централни основни училишта во Свети Николе и подрачните училишта (погодно за 10–50 kWp по објект, зависно од Покрив и приклучок).

Клучна предност: ФВ производството директно ја намалува сметката на објектот и е најлесно мерливо (мониторинг).

Група 2: Покривни локации – приватен сектор (најбрзо за приватни инвеститори)

Приоритет се:

- фарми, магацини, ладилници, работилници и мали производствени капацитети во поголемите населени места (на пр. **Дорфулија, Каратманово, Свети Николе, Милино** – според бројност/активности).

Клучна предност: мал административен и градежен ризик (Покрив, постоечки приклучок), а капацитетите типично се во сегмент 30–200 kWp.

Група 3: Мали земјени ФВЕ (200 kWp – 1 MW) на општинско или приватно земјиште

Најпогодни се локации со **низок конфликт со земјоделие** и **добар пристап**, особено:

- **деградирани/непродуктивни површини** (комунални дворови, стари депонии/позајмишта, технички терени),
- парцели **покрај инфраструктурни коридори** (во близина на М5 и железницата), каде пристапот е едноставен.

Клучна проверка: слободен приклучен капацитет на најблиската трафостаница/извод – преку GIS мапата на ОДС како скрининг, па официјално барање за услови.

6.1.4 Практична постапка (препорачано за 2027)

1. **Инвентар на Покриви (општински):** листа на јавни објекти + проценка на Покрив (површина, ориентација, засенчување, состојба).
2. **Геодетски скрининг за земјени локации:**
 - исклучување на непожелни зони,
 - филтри: наклон/аспект, пристап, далечина до трафостаница/СН мрежа.
3. **Апликација за Годишен Енергетски План.**
4. **Рангирање на локации:** CAPEX (пристап+приклучок) + очекуван принос + правен ризик.
5. **Избор на 3–5 приоритетни локации** (општина) и пакет за промоција кон приватни инвеститори (инфо-лист со услови, приклучок, статус на земјиште).

6.1.5 Предлог излез за документот (кратка табела)

Категорија локација	Приоритет	Типичен капацитет	Клучни услови
Покриви на јавни објекти (Свети Николе + подрачни училишта)	1	10–100 kWp	статичка проверка, засенчување, постоечки приклучок
Покриви – приватен сектор (фарми/магацини)	1	30–200 kWp	сопственост, потрошувачка профил, приклучок
Земјени „brownfield/комунални“ локации	2	200 kWp–1 MW	планска усогласеност, пристап, приклучен капацитет
Земјени локации покрај инфраструктура (М5/железница)	2	500 kWp–1 MW	минимален конфликт со земјоделие, близина до мрежа

6.2. Утврдување на потреби од инфраструктура за дистрибуција на гас и греење;

Оваа точка ја дефинира методологијата и приоритетите за утврдување дали (и каде) во Општина Свети Николе има оправдана потреба од:

- (а) инфраструктура за **дистрибуција на природен гас** (локална мрежа), и/или
- (б) инфраструктура за **греење** (централни/локални системи, модернизација на јавни објекти и насочување на домаќинствата кон поефикасни решенија), во согласност со националната регулатива и улогата на Регулаторната комисија (ЕРК)

6.2.1 Цел и пристап

Цел: да се идентификуваат најисплатливите и најреалистични опции за декарбонизација и намалување на трошоците за греење кај јавниот сектор и домаќинствата, со минимален инфраструктурен ризик.

Пристап: анализа на реална побарувачка и „густина“ на потреба за топлина + техничка изводливост за мрежи (гас/топлификација) + алтернативи (топлотни пумпи, биомаса, соларна топлина, ефикасни котли) во зависност од типот на населено место.

6.2.2 Регулаторна и институционална рамка (услови што влијаат на потребите)

- Развојот и работењето на системи за природен гас (пренос/дистрибуција/снабдување) и правилата за пристап, лиценцирање и тарифи се уредуваат преку националната енергетска регулатива и надлежностите на ЕРК (вкл. методологии/правилници за регулирани дејности).
- Во државните стратешки материјали и анализи, проектите за развој на дистрибутивна гасна мрежа често се разгледуваат преку модели на концесија/ЈПП, со значајна улога на општините како фасилитатори (урбанизам, земјиште, дозволи, јавни објекти како „сидро-потрошувачи“).
- Во 2025 е усвоен нов Закон за енергетика (усогласување со ЕУ пакет), што е важно за планирање на инфраструктура, енергетски заедници и дигитализација/мерење.

6.2.3 Методологија за утврдување потреби (што точно треба да се направи)

Чекор 1: Инвентар на потрошувачи и сегашни системи за греење

Се изработува база по категории:

- **Јавни објекти:** општина, училишта, здравствен пункт, културен дом, спортски објекти (тип греење, потрошувачка, состојба на инсталации).

- **Домаќинства:** доминантен енергенс за греење, состојба на објекти (изолација/столарија), ранливи категории.
- **Бизнис/земјоделство:** фарми, магацини, мали погони (потреба за процесна топлина/греење).

Излез: мапа на „кој со што грее“ + годишна/сезонска побарувачка (колку што е достапно).

Чекор 2: Мапирање на „густина на топлинска побарувачка“ (Heat density screening)

Се делат зоните на:

- **погусты јадра** (централни делови на населени места) – потенцијално погодни за мрежни решенија (локална топлификација или гас),
- **дисперзни зони** (разбиени куќи/маала) – најчесто погодни за индивидуални решенија (ЕЕ + топлотни пумпи/печки со висока ефикасност).

Практично правило: ако нема доволна густина и „сидро-потрошувачи“, мрежна инфраструктура (гас/топлификација) тешко е финансиски оправдана.

Чекор 3: Техничка изводливост за гасна дистрибуција (grid feasibility)

За потенцијални гасни зони се проверува:

- постоење/близина на **приклучна точка** (од преносен систем/регулациона станица) и можен капацитет,
- коридори за трасите (улицы/јавни површини), конфликт со подземна инфраструктура,
- можност за фази: прво јавни објекти + деловни, потоа домаќинства.

Чекор 4: Опции за греење (минимум 3 сценарија)

За секоја зона се споредуваат:

1. **Гасификација (дистрибуција на природен гас)** – каде има доволна густина и сигурен приклучок.
2. **Локални/децентрализираны решенија:** топлотни пумпи воздух-вода/воздух-воздух, пелет/биомаса со висока ефикасност, соларни колектори за топла вода.
3. **Микро-топлификација (ако е применливо):** мини систем за 2–5 објекти (училиште + сала + општина) со биомаса или топлотна пумпа, само каде што има физичка близина и управливост.

Чекор 5: Рангирање и избор на приоритети

Се рангира по:

- трошок по корисник и по MWh-топлина,
- брзина на реализација,
- ризици (дозволи, јавна прифатливост, одржување),

- ефект врз енергетска сиромаштија,
- климатски/емисиски ефект.

6.2.4 Потребна инфраструктура – ако се избере развој на гасна дистрибуција

Доколку анализата покаже оправданост за гасна мрежа, типично се потребни:

1. **Приклучок/влез во општината**
 - приклучна точка кон преносна мрежа и/или мерно-регулациона станица (MRS), со безбедносни елементи.
2. **Дистрибутивна мрежа (полиетилен/челик по потреба)**
 - примарни и секундарни цевководи по улици, шахти/вентили, катодна заштита (каде треба).
3. **Куќни приклучоци и мерење**
 - сервисни линии до објекти, гасомери, регулатори, стандарди за внатрешни инсталации.
4. **Оперативен систем и безбедност**
 - планско одржување, интервенции, евиденција на корисници, мерки за безбедно работење, согласно обврските на оператор/носител на лиценца.

Клучна напомена: без доволен број приклучени корисници и „сидро“ потрошувачи (јавни/деловни), инвестицијата носи висок финансиски ризик.

6.2.5 Потребни од инфраструктура за греење – приоритети за Општина Свети Николе (практичен фокус за 2027)

Независно од тоа дали ќе се развива гас, за 2027 се препорачува фокус на мерки со директна општинска контрола:

(А) Јавни објекти – модернизација на греење и управување

- регулација (термостати/зони), сервис, балансирање,
- каде е оправдано: премин кон високоефикасни системи (на пр. топлотни пумпи) во објекти со добра обвивка,
- подготовка на енергетски аудити/проекти за 2027+.

(В) Домаќинства – насочување кон решенија што ја намалуваат енергетската сиромаштија

- „брзи ЕЕ пакети“, микро-санации, советувашиште и помош за аплицирање (како во т.4.8),
- промоција на безбедни и ефикасни уреди и намалување на загуби.

(C) Зонски пристап (ако има услови)

- ако има компактна зона со неколку јавни објекти блиску: се разгледува микро-топлификација (биомаса или топлотна пумпа) како алтернатива или преодна мерка, во согласност со анализи за опции за греење во државата.

6.2.6 Излезни резултати што треба да ги произведе општината

До крајот на 2027 (или како дел од подготовка за 2027) планирано е да се изработат:

1. **Карта на топлинска побарувачка и сегашни горива** (по населено место/зона).
2. **Список на „сидро-потрошувачи“** (јавни објекти + поголеми бизниси) со годишни потреби.
3. **Прет-физибилити за гасификација** за 1–2 приоритетни зони (ако има услови) со фази и проценка на приклучоци.
4. **План за греење во јавните објекти** (мерки 2027 + портфолио 2027+).
5. **Сценарија и препорака:** гас/без гас, со јасно образложение (трошок, ризик, ефект).

6.3 Анализа на потенцијали и ризици на локалниот енергетски систем

6.3.1 Потенцијали (можности) по сегменти

А) Енергетска ефикасност (ЕЕ) – најбрз и најисплатлив потенцијал

- **Јавни згради:** голем потенцијал за заштеда преку LED, регулација на греење/ладење, изолација на покрив/таван и санација на столарија.
- **Улично осветлување:** висок потенцијал преку LED модернизација и управување (зонирање/редукција).
- **Комунални погони (ако се релевантни):** оптимизација на пумпи/мотори (VFD, режим на работа) со мерлив ефект.
Значење: ЕЕ мерките директно го намалуваат трошокот во буџетот и ја намалуваат потребата за нови капацитети.

Б) Обновливи извори на енергија (ОИЕ) – фотоволтаици како „брз“ локален ресурс

- **Кровни ФВ системи** на јавни и приватни објекти (најмал ризик, најбрза реализација).
- **Мали земјени ФВЕ <1 MW** на деградирани/комунални локации (ако има урбанистичка усогласеност и мрежен капацитет).
Значење: намалување на набавена електрична енергија и емисии, поголема локална енергетска сигурност во дневни часови.

В) Подобрување на греењето (декарбонизација + намалување трошоци)

- **ЕЕ прво + модерни системи** (регулација, топлотни пумпи каде што е оправдано, ефикасни печки/котли).
- **Соларна топла вода** за објекти со реална потрошувачка (спортски/објекти со санитарна топла вода).
Значење: намалување на сезонски пикови и подобар комфор; индиректно влијание врз квалитет на воздух.

Г) Управување и дигитализација (енергетски менаџмент)

- **Регистар на мерни места и месечно следење** на потрошувачка и трошоци.
- **Откривање аномалии** (зголемена потрошувачка, дефекти, нерационално користење).
Значење: евтина мерка со голем ефект – овозможува контрола и докажување резултати.

Д) Приватни инвестиции и локална економија

- Интерес за **ФВ на фарми/магацини/мали бизниси**, ако процедурите се јасни и има приклучен капацитет.
- Потенцијал за **локални услуги** (монтажа, одржување, градежни работи) и задржување на средства во локалната економија.

6.3.2 Ризици (закани) по категории

1) Технички ризици

- **Ограничувања во електродистрибутивната мрежа** (недоволен капацитет за приклучување на нови ФВЕ, падови на напон, потреба од засилување).
- **Квалитет на изведба (LED/ФВ/HVAC):** ризик од дефекти, слаб принос, краток век ако нема стандарди и надзор.
- **Недовољно мерење/податоци:** тешко се докажуваат заштеди и ефекти.

2) Финансиски ризици

- **Недостаток на буџет/кофинансирање** за капитални мерки (обвивка, PV, поголема LED модернизација).
- **Нестабилни цени на енергија:** можни промени во трошоци/поврат на инвестиции.
- **Ризик од повисоки трошоци на тендери** (инфлација, ограничена конкуренција).

3) Административни и институционални ризици

- Долги процедури (набавки, согласности, приклучок, дозволи).
- Недоволен човечки капацитет (енергетски менаџмент, подготовка на апликации, техничка документација).
- Недоволна координација меѓу општина–установи–ЈКП

4) Социјални и пазарни ризици

- Јавна прифатливост за земјени ФВЕ (земјишен конфликт, визуелно влијание).
- Енергетска сиромаштија: ризик од раст на трошоци кај ранливи домаќинства ако нема таргетиран мерки.
- Недоверба/недоволна информираност кај граѓани за ЕЕ/ОИЕ.

5) Климатски и еколошки ризици

- Топлотни бранови → раст на потрошувачка за ладење и летни пикови.
- Интензивни врнежи/невреме → ризици за кровни системи, електро-опрема и улично осветлување.
- Суши (ако има водоснабдување со пумпи) → повисока работа на пумпи и трошок.

6.3.3 SWOT преглед на локалниот енергетски систем

Силни страни	Слабости
Потенцијал за брзи ЕЕ мерки во јавен сектор	Недоволна базна линија и детални податоци по мерни места
Можност за кровни ФВЕ (јавни/приватни)	Ограничен административен капацитет за проекти/апликации
Рамничарски карактер – погоден за инфраструктурни решенија	Можни ограничувања на мрежниот капацитет за нови приклучоци
Можности	Закани
Грантови/програми и приватни инвестиции во ОИЕ	Долги процедури и неизвесност за приклучување
LED модернизација со брз поврат	Климатски екстреми и дефекти ако нема стандарди/надзор
Таргетиран програм против енергетска сиромаштија	Раст на енергетски цени и социјален притисок

6.3.4 Регистар на ризици (со мерки за ублажување)

Ризик	Веројатност	Влијание	Мерки за ублажување (mitigation)
Недоволен мрежен капацитет за ФВ приклучоци	Средна–висока	Високо	рана проверка на приклучок; фаза-пристап (кровни прво); избор локации блиску до трафостаници; технички услови во проект
Недоволна мерливост/податоци	Висока	Средно	регистар на мерни места; месечни извештаи; KPI по објект; основни мерења/логови каде е можно
Доцнење на набавки/процедури	Средна	Високо	календар на набавки; стандарден сет спецификации; подготовка Q1; „пакетирање“ мерки по лотови
Слаб квалитет на опрема/изведба	Средна	Високо	технички стандарди (LED, PV, HVAC); надзор; гаранции и прием со тестирање

Ризик	Веројатност	Влијание	Мерки за ублажување (mitigation)
Недоволен буџет/кофинансирање	Средна	Високо	3 сценарија (ниско/средно/високо); подготовка апликации; реинвестирање заштеди; ESCO каде е оправдано
Социјален отпор за земјени ФВЕ	Ниска–средна	Средно	избор на деградирани локации; јавна консултација; транспарентност и локална корист
Климатски екстреми (ветер/град/врнежи)	Средна	Средно–високо	стандарди за монтажа; заштита од пренапони; редовно одржување; осигурување каде е оправдано
Раст на енергетска сиромаштија	Средна	Високо	таргетирани „брзи пакети“, микро-санации, советувашиште и помош за апликации (т.4.8)

6.3.5 Заклучоци и приоритети за 2027

1. **Енергетски менаџмент + базна линија** (без ова нема квалитетно планирање/доказ за резултати).
2. **Брзи ЕЕ мерки:** LED (јавни објекти + улично), регулација и сервис на греење/ладење.
3. **Кровни ФВЕ (пилот)** на 1–2 јавни објекти со најдобри услови за приклучок и потрошувачка.
4. **Проектна подготвеност** за 2027+: аудита, предмери, локациска листа за PV и санации.
5. **Паралелна програма против енергетска сиромаштија** (брзи пакети + микро-санации), за социјална стабилност и правичност.

ДЕЛ 7. ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ВКЛУЧЕНОСТ НА ЈАВНОСТА

7.1. Вклучување на јавноста преку процес на информирање и учество на граѓаните и засегнатите страни;

Вклучувањето на јавноста е клучно за успешна имплементација на Општинскиот енергетски план (ОЕП) 2027, бидејќи мерките директно влијаат врз граѓаните (сметки за енергија, комфор, осветлување, квалитет на воздух), како и врз локалната економија (приватни инвестиции во ОИЕ и ЕЕ). Целта е да се обезбеди **транспарентност, јавна поддршка, квалитетни предлози од терен и правичност**, особено кај мерките за енергетска сиромаштија.

7.1.1 Цели на процесот на информирање и учество

1. **Информирање:** граѓаните навремено да знаат што се планира, кои се придобивките и кои се можните ефекти/ограничувања.
2. **Консултација:** собирање предлози за приоритети, локации и потреби (на пр. улично осветлување, јавни објекти, PV локации).

3. **Ко-креирање:** вклучување на клучни засегнати страни во дизајн на мерки (особено за енергетска сиромаштија и PV инвестиции).
4. **Отчетност:** јавноста да има увид во напредокот, резултатите и потрошените средства.

7.1.2 Засегнати страни (stakeholders) во Општина Свети Николе

- **Граѓани и домаќинства** (вкл. ранливи категории)
- **Месни заедници** (Свети Николе, Каратманово, Дорфулија, Милино, Сарамзалино и др.)
- **Јавни установи:** училишта, здравствен пункт, културни и спортски објекти
- **ЈКП и комунални служби**
- **Локални бизниси/земјоделци/фарми** (потенцијални инвеститори во PV и EE)
- **НВО/иницијативи, младински групи**
- **Енергетски/градежни компании и инсталатери** (како технички партнери, без фаворизирање)
- **Регионални/национални институции** (по потреба за приклучок, дозволи и програми)

7.2 Механизми за промоција и информирање на јавноста

1. **Општинска веб-страница** – објави, документи, повици, резултати
2. **Социјални мрежи / локални медиуми** – кратки и јасни информации
3. **Огласни табли** (општина и населени места) – за граѓани без дигитален пристап
4. **Јавни трибини во месни заедници** – директен контакт
5. **Училишта и јавни установи** – инфо-материјали, анкети, работилници
6. **Контакт-точка/службеник** (или „енергетско советувашиште“) – прашања, апликации, насочување

7.2.1 Канали за информирање и промоција

А) Локални медиуми (радио, ТВ, портали, печат)

Механизми:

- кратки месечни/квартални инфо прилози (на пр. „Енергетски новости од општината“);
- гостувања на претставник од општината (градоначалник/енергетски менаџер) при старт на големи мерки (улично осветлување, PV, санации);
- соопштенија за јавни повици (енергетска сиромаштија, консултации, работилници).

Содржина што најдобро функционира:

- конкретни бројки (kWh, МКД, CO₂e),
- рокови и што граѓаните да очекуваат (работи на терен, прекини),
- контакт за прашања/пријави.

Б) Општинска веб-страница (централен официјален канал)

Механизми:

1. **Посебна страница/секција „ОЕП 2027“ со:**
 - план, мерки, рокови, буџетски рамки (скратено),
 - јавни повици и апликации,
 - резултати и извештаи (квартално/годишно),
 - FAQ (чести прашања) за PV, LED, поддршка за домаќинства.
2. **Објави/новости** (минимум 2 месечно во периоди со активни проекти).
3. **Дигитална архива** (документи): јавни повици, записници од консултации, резиме извештај.

Клучен принцип: веб-страницата е „извор на вистината“ (другите канали водат кон неа).

В) Социјални мрежи (брза и директна комуникација)

Канали: Facebook (најкористен), Instagram (визуелно), YouTube (кратки видеа), Viber/WhatsApp заедници (ако постојат преку МЗ), LinkedIn (за бизнис/инвеститори – опционално).

Механизми:

- кратки постови со јасна порака (што, каде, кога, како да учествувате);
- фото/видео „пред/по“ (LED, санации, PV);

- инфографици со резултати (на пр. „оваа мерка заштеди X kWh / Y МКД“);
- настани („events“) за јавни трибини/работилници;
- анкети (polls) за приоритети (осветлување, мерки за домаќинства).

Правило за пристапност: секој пост да има контакт, линк до веб-страница (или упатување) и рок.

7.2.1 Процес на учество – чекори (предлог за 2027)

Процесот се организира во 4 фази:

Фаза 1: Почетно информирање (Q1)

- објава дека се спроведува ОЕП 2027 и кои се главни приоритети;
- краток „инфо-лист“: што значи ОЕП, кои мерки се планирани (LED, PV, греење, сиромаштија);
- отворање јавен канал за сугестии (е-маил, формулар, кутија за предлози).

Излез: објавен пакет информации + рокови за консултации.

Фаза 2: Јавни консултации (Q1–Q2)

- најмалку **2 јавни средби**: една во Свети Николе и една во поголемо населено место (на пр. Каратманово/Дорфулија);
- тематски прашања: улично осветлување, приоритетни јавни објекти, PV локации, мерки за домаќинства.

Излез: записник со предлози и листа на приоритети од јавноста.

Фаза 3: Вклучување при имплементација (Q2–Q4)

- редовни инфо-објави за тековни проекти (фази, рокови, времен режим на работи);
- посебен процес за мерки за енергетска сиромаштија: јавен повик, критериуми, комисија, жалбена можност;
- консултации за локации на земјени PV (ако има) – да се избегне конфликт со земјоделе и јавни интереси.

Излез: транспарентна реализација со минимални недоразбирања.

Фаза 4: Јавно известување за резултати (Q4 и Q1 2027)

- објава на „резиме извештај со резултати: kWh, МКД, CO₂e и социјален опфат;
- јавна презентација/трибина за резултатите и планот за 2027.

Излез: доверба, отчетност и подобра поддршка за следната година.

7.2.3 Алатки за учество (конкретни механизми)

- **Анкета за приоритети** (хартиена + онлајн) – 10 прашања (осветлување, греење, PV интерес, сиромаштија)
- **Карта за пријави** (улично осветлување/дефекти) – едноставен формулар
- **Фокус-групи** (ранливи домаќинства, земјоделци/бизниси, млади)
- **Јавен увид и коментари** (7–15 дена за коментари на клучни документи/извештаи)
- **Енергетско советувашиште** – најмалку 1 ден месечно „отворени врати“
- датум и место за јавна средба.

7.2.4 Типови содржини (што да се објавува)

1. **Информативни објави:** почеток на проект, рокови, локации, контакт.
2. **Повик за учество:** консултации, анкети, јавни настани.
3. **Јавни повици/апликации:** енергетска сиромаштија, субвенции, поддршка.
4. **Резултати и отчетност:** квартален преглед и годишно резиме.
5. **Едукативни совети:** рационално греење/ладење, LED, PV, безбедност.
6. **Пријавување проблеми:** дефекти во улично осветлување, проблеми во јавни објекти.

7.2.5 Календар на промоција (минимум за 2027)

- **Месечно:** 2–4 објави на социјални мрежи + ажурирање на веб-страница.
- **Квартално:** краток извештај/инфографик со резултати (KPI од 7.4).
- **По проект:** најмалку 2 објави (старт + завршување) со бројки и фото.
- **Годишно:** резиме извештај (2–3 стр.) и јавна презентација (Q1 2027).

7.2.6 Организација и одговорности

- **Одговорно лице/служба за комуникација** (или назначено лице) – подготвува содржини и објавува.
- **Енергетски менаџер** – доставува бројки (kWh, МКД, CO₂e), статус на мерки и KPI.
- **ЈКП/јавни установи** – доставуваат информации за дефекти/интервенции и теренски активности.
- **Градоначалник/Совет** – за официјални соопштенија и извештаи.

7.2.7 KPI за мониторинг на промоцијата (мерење на успешност)

- број објави (веб + социјални) по месец/квартал;
- број посети на „ОЕП 2027“ веб-страница;
- број пријави/прашања (инбокс, е-маил, телефон) и време на одговор;
- број учесници на јавни настани;
- број апликации за мерки (особено енергетска сиромаштија);
- број пријавени дефекти и просечно време на решавање.

7.2.8 Стандарди за транспарентност и заштита

- објавување информации без лични податоци (анонимизација);
- јасни критериуми и резултати за повици (особено за ранливи групи);
- содржините да бидат точни, кратки и редовни.

ДЕЛ 8. РЕЗИМЕ.

9.1. Заклучок и збир на клучни точки од сите делови, кои се во согласност со стратешките цели, мерки и активности, финансиска рамка и индикатори за мониторинг.

Општинскиот енергетски план за 2027 година за Општина Свети Николе претставува интегрирана рамка за **подобрување на енергетската ефикасност, зголемување на уделот на обновливите извори на енергија, намалување на емисиите на стакленички гасови и намалување на енергетската сиромаштија**, преку мерки што се технички

изводливи, финансиски реалистични и мерливи преку јасни индикатори за мониторинг.

Клучни заклучоци и поенти од сите делови

1. Почетната состојба и потребата од интервенција

Анализата на постојната состојба покажува дека најголемиот потенцијал за брзи резултати е во јавниот сектор (јавни објекти и улично осветлување), преку рационализација на потрошувачката, подобро управување и модернизација на опремата, додека кај домаќинствата е потребен посебен пристап поради ризик од енергетска сиромаштија.

2. Стратешки насоки и цели за 2027

Планот е усогласен со стратешката визија за одржлив локален развој преку:

- зголемување на локално производство од ОИЕ (првенствено фотоволтаици на кровови и избрани локации),
- намалување на потрошувачка во јавниот сектор преку ЕЕ мерки,
- подобрување на енергетскиот менаџмент и планирање врз основа на податоци,
- таргетирана социјална програма за ранливи домаќинства.

3. Приоритетни мерки и активности – фокус на мерливи и брзи ефекти

За 2027, приоритет се мерки со најголема исплатливост и краток поврат:

- LED модернизација (јавни објекти и улично осветлување),
- оптимизација на греење/ладење и регулација,
- PV пилот проекти на јавни објекти (каде што мрежните услови и потрошувачката го оправдуваат),
- подготовка на проектна документација за поголеми инвестиции во 2027+ (аудити, предмери, технички спецификации),
- програма за намалување на енергетската сиромаштија (брзи ЕЕ пакети, микро-санации, советувашиште).

4. Локациски пристап за ОИЕ и инфраструктурни потреби

Утврдувањето на погодни локации за ФВЕ < 1 MW се заснова на: правно-урбанистичка усогласеност, минимален земјишен конфликт, достапност и пред сè можност за приклучување на мрежа. Во делот на гас/греење, планот предлага пристап „ЕЕ прво“ и анализа на густина на топлинска побарувачка, со реална проценка дали мрежни решенија се оправдани или треба да се фаворизираат децентрализираните решенија.

5. **Потенцијали и ризици – потреба од управување со ризици**
Идентификуваните потенцијали (ЕЕ, кровни PV, енергетски менаџмент, приватни инвестиции) се значајни, но реализацијата зависи од управување со ризици: ограничувања на дистрибутивната мрежа, административни процедури, квалитет на изведба, финансиски капацитет и климатски екстреми. Затоа се предвидува регистар на ризици, фази на имплементација и корективни механизми.
6. **Финансиска рамка и извори на финансирање – реалистичен „мешан“ модел**
Финансиската рамка за 2027 е поставена преку три сценарија (ниско/средно/високо) и се темели на комбинирање на:
- општински буџет (брзи мерки и кофинансирање),
 - државни програми (каде што се достапни),
 - меѓународни грантови/кредити (за капитални мерки),
 - приватни инвестиции (особено PV и ЕЕ кај бизниси и домаќинства).
- Овој пристап овозможува одржливост и проширување на мерките по години.
7. **Економска оправданост – приоритет на мерки со висок поврат**
Економската анализа покажува дека мерките како LED, регулација/сервис на системи и дел од оптимизациите имаат најбрз поврат и треба да бидат основата на 2027 програмата. PV и санациите на обвивка се со среден поврат, но со голем долгорочен ефект, поради што се планираат фазно и со надворешни извори каде што е возможно.
8. **Мониторинг, известување и ревизија – поставен систем за отчетност**
Планот воспоставува механизми за следење преку:
- регистар на мерни места и мерки,
 - месечен мониторинг на потрошувачка и трошоци,
 - квартални извештаи за напредок,
 - годишен извештај и ревизија на приоритетите.
- Индикаторите за мониторинг (kWh, МКД, CO₂e, опфат на мерки, реализација на буџет, социјални индикатори) обезбедуваат мерливост и можност за корекции.
9. **Учеството на јавноста и транспарентноста – услов за успешна имплементација**
Планот предвидува јасни процедури за информирање и консултација со граѓани, бизниси, НВО и месни заедници, како и механизми за промоција преку медиуми, веб и социјални мрежи. Посебно внимание се дава на транспарентноста при избор на корисници за мерките за енергетска сиромаштија и избор на PV локации.

Завршна оценка

Со предложените мерки и механизмите за финансиска реализација и мониторинг, ОЕП 2027 за Општина Свети Николе обезбедува **практична и мерлива патека** за намалување на енергетските трошоци, зголемување на ОИЕ и подобрување на квалитетот на живот, со јасна основа за годишна ревизија и проширување на активностите во следниот плански циклус (2027+).